ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
МТҒ «ДОНИШКАДАИ ТИББӢ-ИҶТИМОИИ ТОҶИКИСТОН»

«Мувофиқа шуд»
Ректори Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон
__________ Ибодзода З.Х.
«___» ________ 2022 с.

«Тасдиқ мекунам»
Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
__________ Саидзода Р.Ҳ.
«___» ________ 2022 с.

БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ
АЗ РӮИ САМТ (ИХТИСОС)

Самти ихтисос: 79 - Пешгирӣ, ташхис, табобат, офият ва ташкили тандурустӣ
Гурӯҳи ихтисосҳо: 79 01-Пешгирӣ, ташхис, табобат, офият ва ташкили тандурустӣ
Ихтисос: 1-79 01 01-Кори табобатӣ
Тахассус: Духтур
Дараҷаи академӣ: Мутахассис
Мӯҳлати таҳсил: 6 сол

Душанбе-2022

Wondershare
PDFelement

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
МТҒ «ДОНИШКАДАИ ТИББӢ-ИҶТИМОИИ ТОҶИКИСТОН»

«Маъқул дониста шуд»
Шӯрои олимони МТҒ «ДТИТ»»
Протоколи №_19_
аз «28» ___ с. 2022

Раиси Шӯро__________ Ибодзода З.Х.

«Тасдиқ карда шуд»
Директори Маркази ҷумҳуриявии
таълимӣ-методии назди Вазорати
маорфи ва илми Ҷумҳурии
Тоҷикистон
__________ Р. Мирзозода
«__» ________ с.2022

БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ
АЗ РӮИ САМТ (ИХТИСОС)

Самти ихтисос: 79 - Пешгирӣ, ташхис, табобат, офият
ва ташкили тандурустӣ
Гурӯҳи ихтисосҳо: 79 01-Пешгирӣ, ташхис, табобат, офият
ва ташкили тандурустӣ
Ихтисос: 1-79 01 01-Кори табобатӣ
Тахассус: Духтур
Дараҷаи академӣ: Мутахассис
Мӯҳлати таҳсил: 6 сол

Душанбе-2022

Wondershare
PDFelement

МУНДАРИҶА

1. Муқаррароти умумии барномаи таҳсилотӣ ……………………….4
2. Ҳуҷҷатҳои танзимкунандаи мундариҷа ва раванди татбиқи барномаи таҳсилотӣ ……………………..8
3. Ҳадди ақали ҳатмии мазмун ва мундариҷаи барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1-79 01 01-Кори табобатӣ ……………..………........................9-16
4. Муҳлати азхудкунии барномаи таҳсилотӣ …………..………………17
5. Шароитҳои амалигардонии барномаи таҳсилотӣ …………….........17-21
6. Мундариҷаи маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таҳсилотӣ аз рӯи ихтисоси 1-79 01 01-Кори табобатӣ ………..………..………….........................21-23
7. Аттестатсияи хатм аз рӯи ихтисос …………………………….............23
8. Низоми дохилии таъмини сифат тибқи барномаи таҳсилотӣ ………..23-25
9. Идоракунии тағйирот ……………………………………...............26
Замимаҳо…………………………………..........………………......27-55

Wondershare
PDFelement

Wondershare PDFelement

РӮЙХАТИ ИХТИСОРАҲО

ВМ ва И ҶТ– Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

СДТ МОК– Стандарти давлатии таълимии маълумоти олии касбӣ

МОТ – муассисаи олии таълимӣ

БТ – барномаи таълимӣ

ННТ – нақшаи намунавии таълимӣ

БТК– барномаи таълимии корӣ

ШИМ – шӯрои илмӣ-методӣ

БТФ– барномаи таълимии фан

РФЭ – реестри фанҳои элективӣ

ФУТ – фанҳои умумитаълимӣ

ФҲ – фанҳои ҳатмӣ

ФИ – фанҳои ихтисосӣ

ФЗ – фанҳои заминавӣ

ШСТ – шуъбаи сифати таълим

ҲПО – ҳайати профессорону омӯзгорон

КАХ – комиссияи аттестатсионии хатм

КИТ – корҳои имлӣ-тадқиқотӣ

КМДО – кори мустақилонаи донишҷӯ бо омӯзгор

КМД– кори мустақилонаи донишҷӯ

НР – назорати рейтингӣ

НҶ – назорати ҷамъбастӣ

GPA – (GradePointAverage) – балли миёна

МТҒ «ДТИТ» – «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон»

Wondershare PDFelement

1. МУҚАРАРОТИ УМУМИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

1.1. Маълумот оид ба ихтисос

Ном, рамзи ихтисос 1-79 01 01 «Кори табобатӣ» ба Таснифоти давлатии равия ва ихтисосҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат мекунад, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон № 349 аз 30 июни соли 2007 тасдиқ карда шудааст.

Барномаи таълимӣ аз рӯи ихтисоси 1-79 01 01 «Кори табобатӣ» аз тарафи Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон – Иҷозатномаи давлатӣ: Т-ИФ №0000001 аз 03.08.2020 ва Шаҳодатномаи давлатӣ: Т-АД №0000095 аз № 12.05.2021 (№27) ба мухлати 5 сол аккредитасия шудааст. Мухлати амали шаҳодатнома: 12.05. 2026.

Барномаи мазкур аз рӯи ихтисоси 1-79 01 01 «Кори табобатӣ» «30» июни соли 2022 баррасӣ шудааст ва аз 1 сентябри соли 2022 эътибор пайдо мекунад.

1.2. **Тахассуси хатмкунанда**

Баъди азхуд намудани барномаи таълимӣ аз рӯи ихтисоси 1-79 01 01 «Кори табобатӣ» аз рӯи шакли рӯзонаи таълим ба хатмкунанда дода мешавад:

- тахассуси - табиб;

-дараҷаи академикӣ - мутахассис.

1.3. Баёни умумии тахассуси хатмкунанда (натиҷаҳои интиҳоии таълим). Хатмкунандае, ки тахассуси табиб гирифтааст, бояд омода бошад:

1. Принсипҳои қонунгузорӣ ва этикиро ҳангоми кор кардан ба роҳбарӣ мегирад.

Меъёрҳои этикиро риоя намояд, ҳолати мусбати эмотсионалӣ ва ҷисмонии ниёзмандонро (патсиент) нигоҳдорӣ намояд; масъулияти ҳуқуқӣ, ахлоқӣ ва этикиро риоя намояд.

2. Муносибатҳои муҳимро нисбати воқеияти ҳаёти иҷтимоӣ ва сиёсӣ ба роҳбарӣ гирифта кор кунад

Масъалаҳо ва равандҳои аз ҷиҳати иҷтимоӣ, сиёсӣ ва иқтисодӣ аҳамиятнокро барои ташаккули ҷаҳонбинӣ таҳлил намояд.

3. Малакаҳои мухобиравӣ дошта бошад

Малакаҳои мухобиравиро ҳангоми кор бо патсиентҳо ва хешовандони онҳо бо ду забон, ҳамкорон ва ҷамъият самаранок истифода барад.

Малакаҳои корро дар гурӯҳҳо ва ҳамкории самаранокро дар дастаи байнифаннӣ намоиш диҳад.

4. Дар тадқиқотҳои тиббӣ усулу муносибати илмиро истифода барад

Донишу малакаҳои барои инкишофи муттаасили касбии гирифтаашро амиқ ва васеъ намояд.

5. Технологияи иттилоотиро дар тиб истифода барад.

Натиҷаҳои тадқиқотӣ дар адабиёти илмии тиббӣ овардашударо ба таври танқидӣ баҳо диҳад ва онҳоро дар кори ҳаррӯза истифода барад. Принсипу донишҳои илмии тибби собиткунандаро ба амалия ва тадқиқотҳои тиббӣ истифода барад. Технологияи иттилоотиро дар тиб барои гирифтан ва таҳлили иттилоот самаранок истифода барад.

6. Илмҳои биотиббӣ ва клиникӣ ва принсипҳои асосии онҳоро фаҳмад

Дониши илмҳои биотиббӣ ва клиникиро барои баҳодиҳии ҳолати умумии патсиент, дар вай ошкор намудани аломату алоимҳои (синдромҳои) беморҳои паҳншуда ва хатарнок барои таъмин намудани муносибати мутамарказ нисбати патсиент барои банақшадарории чорабиниҳои профилактикӣ, ташхисӣ ва муолиҷавӣ истифода барад.

Wondershare PDFelement

7. Ба патсиентҳо машварат диҳад

Ба патсиентҳо машварт диҳад, анамнез, шикоятҳоро ҷамъоварӣ намояд, муоинаи ҷисмонӣ гузаронад, ҳолати бемор, натиҷаҳои муоина ва тадқиқотҳои лабораториро баҳо диҳад, ташхиси тафриқанок гузаронад, нақшаи муолиҷаро тартиб диҳад.

8. Ташхис намояд ва шарҳи клиникӣ диҳад

Натиҷаҳои муоина ва тадқиқи патсиентро барои гузаронидани ташхиси тафриқанок, гузоштани ташхиси пешакӣ таҳияи нақшаи муолиҷа, мониторинги ҳолати патсиент дар динамика бо таҳияи минбаъдаи эпикризи ҷавобдиҳиро тафсир намояд.

9. Кӯмаки оҷилии таъхирнопазири тиббӣ расонад

Дар марҳилаи то беморхонавӣ, аз ҷумла кӯмаки аввалияи тиббӣ ва реаниматсия кӯмаки таъхирнопазири тиббӣ расонад.

10. Маводи доруворӣро бехатар, самаранок ва сарфакорона истифода барад

Муолиҷаи доругиро бо назардошти бехатарӣ ва самаранокӣ, самараи иловагии маводи доруворӣ таъин намояд, ба патсиент оид ба дору маълумот диҳад.

11. Муолиҷаи бехатар ва самаранок гузаронад

Ба патсиент оид ба илоҷияҳои ташхисӣ ва табобатӣ иттилоот диҳад ва онҳоро дар амалияи клиникӣ истифода барад.

12. Дар заминаи тиббӣ иттилоотро ба таври самаранок истифода барад

Дақикӣ ва пуррагии иттилоотро ҳангоми пур кардани ҳуҷҷатҳои тиббӣ риоя намояд ва махфияти иттилоотро риоя намояд; ҳамеша принсипи «сирри тиббӣ» дар амалияи тиббиро риоя намояд.

13. Принсипҳо, усулҳо ва донишҳои психологиро дар амалияи тиббӣ истифода барад

Консепсияҳои психологии солимеро истифода барад, ки ба ҷараён ва оқибати беморӣ таъсир мерасонанд. Тамоюлҳоро аз меъёрҳои солимии психологии патсиент тафриқа намояд, барои ба дигаргуниҳои ҳаёт мутобиқ шудан кӯмак расонад.

14. Барои саломатии патсиент мубориза барад ванигоҳубини беморонро такмил диҳад.

Малакаҳои нигоҳубини бемор ва расонидани кӯмаки аввалияи тиббию санитариро намоиш диҳад.

15. Принсипҳо, усулҳо ва донишкадаро оид ба ҳолати саломатии аҳолӣ, беҳтар намудани он ва умуман системаи тандурустиро истифода барад

Принсипҳои асосии солимгардонӣ, назорати беморшавиро истифода барад. Чорабиниҳои пешгирикунанда ва солимгардониро дар байни аҳолӣ гузаронад.

1.4. Талабот оид ба дараҷаи хатмкунанда:

Хатмкунандае, ки барномаи мутахассисро аз худ намудааст, вобаста ба намудҳои касбӣ, ки ба он барномаи мутахассисӣ равона карда шудаанд, бояд ба натиҷаҳои таълим мувофиқат намояд, ки дар банди 3.9 ҳуҷҷати мазкур нишон дода шудааст.

1.5. Доираи фаъолияти хатмкунанда.

Хатмкунанда аз рӯи ихтисоси 1-79 01 01 – Кори табобатӣ барои идома додани таълим дар дараҷаи баъдидипломӣ ба мақсади гирифтани тахассуси тиббӣ ва имконияти кор дар муассисаҳои кӯмаки аввалияи тиббӣ-санитарӣ ва муассисаҳои муайянкардаи Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии ҶТ мувофиқи муқаррароти қабулшуда омода карда шудааст.

Соҳаи фаъолияти касбии хатмкунанда аз рӯи ихтисоси «Кори табобатӣ» маҷмӯи технологияҳо, воситаҳо, усулу роҳҳои фаъолияти касбиро дар бар мегирад, ки ба нигоҳдорӣ ва беҳтар намудани саломати аҳолӣ бо роҳи расонидани кӯмаки босифати тиббӣ (муолиҷавӣ-профилактикӣ, тиббӣ-иҷтимоӣ) ва назорати диспансерӣ равона карда шудаанд.

Намудҳои фаъолияти касбии мутахассис:

Хатмкунанда, ки тахассуси «табиб»-ро аз рӯи ихтисоси «Кори табобатӣ» гирифтааст, ба намудҳои зерини фаъолияти касбӣ омода карда шудааст:

- тиббӣ;
- ташкилӣ-идоракунӣ;
- илмӣ-тадқиқотӣ;

Намудҳои мушаххаси фаъолияти касбӣ, ки ба он хатмкунанда омода карда мешавад, аз тарафи муассисаи олии таълимӣ якҷоя бо таълимгирандагон, ҳайати профессорону омӯзгорони МТҒ «ДТИТ» ва иттиҳодияҳои кордиҳандагон муайян карда мешаванд.

Хатмкунанда аз рӯи ихтисоси «Кори табобатӣ» малакаҳои зерини касбиро вобаста ба намудҳои фаъолияти касбӣ намоиш медиҳад.

Дар доираи фаъолияти тиббӣ:

- ҳолати морфофунксионалӣ, физиологӣ ва равандҳои патологиро дар организми одам барои ҳалли вазифаи касбӣ баҳо диҳад;
- моводи доруворӣ ва дигар маводҳо, комбинатсияи онҳоро барои ҳалли вазифаи касбӣ истифода барад;
- малакаҳои пешгирӣ намудани пайдоиши бемориҳо дар байни аҳолӣ бо роҳи гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ ва зиддиэпидемиявиро намоиш диҳад;
- муоинаҳои профилактикии тиббӣ, диспансеризатсия ва назорати диспансериро гузаронад;
- ташхиси бемориҳои нисбатан бештар дучоршаванда ва ҳолатҳои патологиро дар кӯдакон, наврасон ва аҳолии калонсол дар асоси усулҳои клиникӣ ва лабораторию таҷрибавӣ тадқиқот гузаронад;
- ташхиси ҳолатҳои таъхирнопазирро дар кӯдакон, наврасон ва аҳолии калонсол ва сари вақт барои расонидани кӯмаки махсусгардондашуда фиристодани патсиентро гузаронад.
- ташхиси ҳомиладорӣ ва қабули зоишҳои физиологиро гузаронад;
- кӯмаки аввалияи тиббӣ-санитариро ба аҳолӣ дар шароитҳои амбулаторӣ ва дар шароити статсионари рӯзона мерасонад;
- малакаҳои расонидани кӯмаки аввалияи тиббӣ-санитариро ҳангоми бемориҳо, ҳолатҳои ногаҳонии шадид, хуруҷи бемориҳои музминҳоро намоиш медиҳад, ки бо таҳдид ба ҳаёти патсиент ҳамроҳӣ намекунанд ва кӯмаки фаврии тиббиро талаб намекунанд;
- кӯмаки фаврии тиббиро ҳангоми ҳолатҳое мерасонад, ки дахолати фаврии тиббиро талаб мекунанд;
- малакаҳои гузаронидани чорабиниҳои муолиҷавӣ-сафарбаркунандаро дар шароити вазъияти фавқулодда ва расонидани кӯмаки тиббӣ ба аҳолиро дар шароитҳои ғайриодӣ, ҳангоми эпидемияҳо дар манбаъҳои иллатҳои оммавӣ намоиш медиҳад;
- малакаҳои дар аҳолӣ, патсиентҳо ва узви оилаи онҳо ташаккул додани ҳавасмандӣ барои нигоҳдорӣ ва таҳкими саломатиро намоиш медиҳад;
- малакаҳои гузаронидани санитарӣ-маърифатиро дар байни кӯдакон, наврасон, аҳолии калонсол ва кормандони тиббиро намоиш медиҳад;

Wondershare PDFelement

- малакаҳои байнишахсӣ ва коммуникативиро барои мубодилаи самаранокии иттилоот ва ҳамкорӣ бо патсиент, узви оила, ҳамкорон ва кормандони тиббиро дорад, фарқияти маданият ва озодии динро эҳтиром мекунад;
- малакаи корро дар гурӯҳҳо ва ҳамкории самаранок дар дастаи байнифанниро намоиш медиҳад.

Дар доираи фаъолияти ташкилӣ-идоракунӣ:

- ҳуҷҷатҳои меъёриро истифода мебарад, ки дар соҳаи тандурустӣ қабул шудаанд (қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, регламетҳои техникӣ, стандартҳои байналмиллалӣ ва миллӣ, фармонҳо, тавсияҳо, терминология, системаи байналмилалии воҳидҳо, таснифоти амалкунандаи байналхалқӣ);
- малакаҳои таҳияи ҳуҷҷатҳои тиббиро дар муассисаҳои тиббӣ намоиш медиҳад;

Дар доираи фаъолияти илмӣ-тадқиқотӣ:

- малакаҳои мунтазам омӯхтани адабиёти даврии (касбии) тиббӣ ва тафсирҳои расмии омориро намоиш медиҳад;
- дар ҳалли вазифаҳои алоҳидаи илмӣ-тадқиқотӣ ва илмӣ-амалӣ дар соҳаи тандурустӣ оид ба ташхис, муолиҷа, солимгардонӣ ва пешгирии тиббӣ фаъолона иштирок менамояд.

1.6. Имконияти идома додани маълумоти хатмкунанда – Табибе, ки барномаи асосии маълумоти олии касбиро аз рӯи ихтисоси 1-79 01 01 – «Кори табобатӣ» аз худ кардааст барои идома додани таълим дар интернатура ё ординатураи клиникӣ аз рӯи ихтисоси (резидентураи) муайяни табибӣ омода карда шудааст.

1.7. Салоҳиятҳои хатмкунанда аз рӯи ихтисоси «Кори табобатӣ»

Салоҳиятҳои умумӣ

1. Салоҳиятҳои иҷтимоӣ-ҳуқуқӣ

Қобилияти муқаррар намудани фаъолияти касбии табиби амалияи умумӣ бо назардошти қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва меъёрҳои этикии дар ҷамъият қабулшуда, дар асоси донистани таърихи муосири Тоҷикистон, фалсафа, самтҳои умдаи илмҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва ҳуқуқӣ.

2. Салоҳияти коммуникативӣ

Қобилияти муқаррар намудани ҳамкорӣ бо ҳамкорон ва патсиент, дар даста кор кардан барои самаранок иҷро намудани вазифаҳои касбӣ ва омодагӣ барои инкишоф додани сифатҳои ҷисмонӣ ба мақсади рушди ҳаматарафа.

3. Салоҳиятҳои универсалӣ-шахсиятӣ

Омодагӣ барои омӯзиш дар тӯли ҳаёт ва инкишофи мутассили касбӣ. Дарк намудани имкониятҳои худро доштан, барои кӯмак мурочиат кардан ва ҳангоми зарурият додани иртиботи бозпас ва тавсияҳо.

4. Тадқиқот

Омодагӣ ба фаъолияти илмӣ, ки доштани донишҳои методологӣ, технологияи фаъолияти тадқиқотӣ ва омодагии истифодаи онҳо дар фаъолияти касбӣ, дар асоси истифодаи IT-технологияҳо дар соҳаи тиб.

Салоҳиятҳои умумикасбӣ

5. Илмҳои биотиббӣ

Қобилияти намоиш додани падидаҳо ва қонуниятҳои асосии ҷисмонӣ, ки асоси равандҳои дар организми одам ҷараёнёбанда, сохтор ва фаъолияти ҳуҷайраҳо, бофтаҳо, узву системаҳои организм ҳангоми меъёр ва иллат (патология); хусусиятҳои анатомӣ-

физиологии фаъолияти организм дар давраҳои гуногуни синнусолӣ, асосҳои биологияи молекулярӣ ва генетика ва нақши омилҳои молекулярӣ-генетикӣ дар патогенези бемориҳо.

Салоҳиятҳои касбӣ

6. Малакаҳои клиникӣ

Қобилияти намоиш додани малакаҳои клиникӣ оид ба ҷамоварии шикоятҳо, анамнез, муоинаи ҷисмонӣ, оид ба гузаронидани илоҷия ва тадқиқотҳои клиникӣ, таъин намудани муолиҷаи бемориҳои гуногун (интихоб намудани маводи доруворӣ бо назардошти фармакокинетика ва фармакодинамика) ва расонидани кӯмаки фаврии тиббӣ, аз ҷумла қабули зоишҳои физиологӣ.

7. Касбият

Омодагии риоя намудани стандартҳои рафтори этикӣ ва касбӣ, меъёрҳои касбӣ ва ҳуқуқӣ, таъмин намудани сифат ва бехатарии расонидани кӯмаки тиббӣ ҳангоми нигоҳубини патсиентҳо.

8. Адвокати саломатӣ

Қобилияти гузаронидани фаъолият оид ба таҳкими саломатӣ, пешгирии бемориҳо ва расонидани кӯмак ба патсиентҳо. Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ ва солимгардонӣ дар байни аҳолӣ.

2. ҲУҶҶАТҲОИ ТАНЗИМКУНАНДАИ МУНДАРИҶА ВА РАВАНДИ ТАТБИҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

2.1.Барномаи таҳсилотӣ дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф таҳия гардида, коркарди минбаъдаи замимаҳои он бояд ба талаботи ҳуҷҷатҳои зерин мутобиқат намояд:

- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», аз 22.07.2013 №1004 (бо ислоҳи охирин аз 17.05.2018 №1527);
- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маълумоти калонсолон», аз 24.02.2017, №1394;
- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаҳои олии таълимӣ», аз 19.05.2009, №531;
- Кодекси тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 18.05 соли 2017, №374;
- Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 аз 29.09.2020, № 526;
- Стратегияи миллии рушди маълумоти Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2030, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.09.2020, №526;
- Консепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 03.03.2006, № 94;
- Консепсияи таҳсилоти муттаасил дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2017 - 2023 аз 25.10.2017, №28;
- Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25.02.2017, №94;
- Таснифоти давлатии равия ва ихтисосҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2007, №349;
- Низомномаи низоми кредитии таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз 30.12.2016, №19/24:
- Барномаи давлатии рушди соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии барои солҳои 2021-2025, аз 25.12.2020, №210;

Wondershare PDFelement

- Барномаи тайёр намудани кадрҳои тиббӣ барои давраи то соли 2030 аз 31.12.2020, №702

2.2. Талабот нисбати минимуми ҳатмии мундариҷаи таълимӣ, ба шароитҳои татбиқи он ва муҳлатҳои азхудкуннии он бо Стандарти давлатии маълумоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

2.3. Маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таълимии маълумоти олии касбӣ нақшаи таълимиро аз рӯи ихтисос, нақшаи таълимии корӣ, барномаҳо аз рӯи намуди таҷрибаомӯзӣ, силабусҳоро дар бар мегирад. Талаботи минималӣ ба мундариҷаи маҷмӯи ҳуҷҷатҳои БТ дар банди 6 ҳуҷҷати мазкур инъикос ёфтаанд.

2.4. Барномаи таълими аз тарафи донишҷӯён ҳатман омӯхтани блокҳо ва модулҳоеро пешбинӣ менамояд, ки дар банди 3.8. ҳуҷҷати мазкур пешбинӣ менамояд.

2.5. Блок ва модулҳои барномаи таълимӣ аз фанҳои ҳатмии компоненти давлатӣ ва мактаби олӣ, фанҳо аз рӯи ихтисос, машғулиятҳои факултативӣ, таҷрибаомӯзӣ, инчунин аттестатсияи ҷамъбастӣ иборат аст.

3. ҲАДДИ АҚАЛИ ҲАТМИИ МАЗМУН ВА МУНДАРИҶАИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ 1-79 01 01- КОРИ ТАБОБАТӢ

1	НОМИ БАРНОМА	Кори табобатӣ
2	РАМЗИ ТАЪЛИМӢ	1-79 01 01
3	ДАРАҶАИ АКАДЕМӢ	мутахасис
4	ШАКЛИ ТАҲСИЛ	рӯзона
5	МУҲЛАТИ МЕЪЁРИИ ТАҲСИЛ	6 сол
6	МИҚДОРИ КРЕДИТҲО	420 кредит (70 кредит дар як сол)
7	МАҚСАДИ БТ	Ташаккули салоҳиятҳои умумӣ (заминавӣ), умумикасбӣ ва касбӣ, ки барои бомуваффақият инкишоф додан ва истифодаи технология, воситаҳо, усулу роҳҳои фаъолияти табибӣ имконият медиҳанд, ки ба нигоҳдорӣ ва беҳтар намудани саломатии аҳолӣ имконият медиҳанд.
8	ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ	Барномаи мазкури асосии таълимӣ аз блоку модулҳои зерин иборат аст: Барномаи мазкури асосии таълимӣ аз блоку модулҳои зерин иборат аст: Блоки 1. Фанҳои заминавӣ (48 кредит) Модули иҷтимоӣ-гуманитарӣ –22 кредит; Модули забонҳо –15 кредит; Модули фанҳои табиатшиносӣ– 11 кредит. Блоки 2. Фанҳои тахассусӣ (240 кредит) Модули фанҳои умумикасбӣ -99 Модули фанҳои тахассусӣ -141 креди Блоки 3. Фанҳои интихобӣ (105 кредит) Модули фанҳои интихобӣ, блоки 1 – 6 кредит; Модули фанҳои интихобӣ, блоки 2 – 99 кредит. Блоки 4. Таҷрибаомӯзӣ (24 кредит); Блоки 5. Аттестатсияи хатм (3 кредит);

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

		Блоки 6. Машғулиятҳои факултативӣ (9 кредит)[1]; **ҲАМАГӢ: 420 кредит**
9	НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИ ИНТИҲОИИ БТ	**Баъди анҷоми барномаи таълимӣ хатмкунандагон:** Бояд меъёрҳои этикиро риоя намоянд, ҳолати эмотсионалӣ ва ҷисмонии патсиентҳоро ҳангоми кор бо онҳо дар назар гиранд; масъулияти ҳуқуқӣ, ахлоқӣ ва этикиро риоя намоянд. Таҳлил карда тавонистани масоилу равандҳои аҳамиятноки иҷтимоӣ, сиёсӣ ва иқтисодӣ барои ташаккули мавқеи ҷаҳонбинӣ. Самаранок истифода бурдани малакаҳои коммуникативро ҳангоми кор бо патсиентҳо ва хешовандони онҳо ба 2 забонро метавонанд, коммуникатсияи касбӣ ва маиширо бо ҳамкорон ва ҷамъият ба роҳ монанд. Метавонанд малакаи кор дар гурӯҳҳо ва малакаи ҳамкории самаранокро дар дастаи байнифаннӣ намоиш диҳанд. Барои амиқ ва васеъ намудани донишу малакаҳои барои руди мутаассили касбӣ зарурӣ омода мебошанд. Метавонанд ба таври танқидӣ натиҷаҳои тадқиқоти дар адабиёти илмии тиббӣ овардашударо баҳо диҳанд ва онҳоро дар кори ҳаррӯза истифода баранд. Принсипу донишҳои илмии тибби собиткунандаро нисбати таҷриба ва тадқиқоҳои тиббӣ истифода бурдан, технологияи иттилоотиро дар тиб истифода бурданро метавонанд. Истифода бурдани илмҳои биотиббӣ ва клиникиро барои баҳо додани ҳолати умумии патсиентҳо, дар онҳот ошкор намудани аломату алоимҳои бемориҳои паҳншуда ва хатарнокро барои таъмин намудани муносибати ба патсиент мутамарказшуда барои банақшадарории чорабиниҳои пешгирикунанда, ташхисию муолиҷавиро метавонанд. Метавонанд ба патсиентҳо машварат диҳанд (ҷамъоварии анамнез, шикоятҳо, гузаронидани муоинаи ҷисмонӣ, баҳо додани ҳолати бемор, натиҷаҳои тадқиқот ва тадқиқотҳои лабораторӣ, гузаронидани ташхиси тафриқанок, тартиб додани нақшаи муолиҷа). Тафсир додани натиҷаҳои муоина ва натиҷаи тадқиқи патсиентҳоро барои гузаронидани ташхиси тафриқанок, гузоштани ташхиси пешакӣ, таҳияи нақшаи муолиҷа, мониторинги ҳолати патсиентҳо дар динамика ва минбаъд таҳияи намудани эпикризи ҷавобдиҳиро метавонанд. Расонидани кӯмаки таъхирнопазири тиббиро дар марҳилаи тобеморхонавӣ, аз ҷумла кӯмаки аввалияи тиббӣ ва реаниматсияро метавонанд. Метавонанд муолиҷаи доругиро бо назардошти

[1] *Кредитҳои машғулиятҳои факултативӣ (9 кредит) ба ҳаҷми умумии азхудкунии барнома дохил намешаванд ва ҳатмӣ намебошанд. ДДТХ имконияти муайян намудани кадом курсҳо гузаронида мешаванд ва бо кадом ҳаҷмро дорад*

Wondershare PDFelement

<table>
<tr><td></td><td></td><td colspan="3">бехатарӣ ва самаранокӣ, самараҳои иловагии маводи доруворӣ таъин намоянд, ба патсиент оид ба дору маълумот диҳад.
Барои иттилоот додан оид ба илоҷияҳои ташхисӣ ва табобатӣ ва онҳоро дар амалияи клиникӣ истифода бурдан қобилият дорад.
Аниқият ва пурраги иттилоотро ҳангоми пур кардани ҳуҷҷатҳои тиббӣ риоя менамоянд ва махфияти иттилоотро нигоҳ медоранд; принсипҳои риоя намудани «сирри тиббӣ»-ро дпр амалияи тиббӣ риоя менамоянд.
Консепсияи психологии саломатиро фаҳмонда метавонанд, ки ба ҷараён ва оқибати беморӣ таъсир мерасонанд; тафриқа намудани тамоюл аз меъёрҳои солимии руҳии патсиент таъсир мерасонанд, барои мутобиқат намудан ба тағйиротҳои ҳаёт кӯмак расонанд.
Намоиш додани малакаҳои нигоҳубини беморон ва расонидани кӯмаки аввалияи тиббию санитариро таъмин менамоянд.
Малакаҳои истифода бурдани принсипҳои асосии солимгардонӣ, назорати беморшавиро; гузаронидани чорабиниҳои пешгиркунанда ва солимгардониро дар байни аҳолиро метавонанд.</td></tr>
<tr><td>10</td><td colspan="4">ТАХАССУС</td></tr>
<tr><td colspan="2">РАМЗ ВА НОМИ ИХТИСОС</td><td colspan="3">1-79 01 01 «Кори табобатӣ»</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТАХАССУС ВА ДАРАҶАМ КАСБӢ ОИД БА ХАТМ</td><td colspan="3">Табиб
Мутахассис</td></tr>
<tr><td>11</td><td colspan="4">БАХШҲО ВА МОДУЛҲО</td></tr>
<tr><td colspan="2">НОМИ БАХШ</td><td>ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ</td><td>48</td><td>кредит</td></tr>
<tr><td colspan="2">ҲАДАФИ БАХШ</td><td colspan="3">Дар донишҷӯён ташаккул додани салоҳияти заминавӣ, умумимаданӣ ва умумикасбӣ, истифода бурдани фанҳои заминавӣ, иҷтимоӣ-гуминатирӣ, табиатшиносӣ-илмӣ ва иқтисодӣ.</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ</td><td colspan="3">Блоки фанҳои заминавӣ аз модулҳои зерин иборат аст:
Модули иҷтимоӣ-гуминатрӣ – 22 кредит;
Блоки забонҳо – 15 кредит;
Модули фанҳои табиӣ - иқтисодӣ ва ТИ – 11 кредит.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НОМИ МОДУЛ</td><td>Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ</td><td>22</td><td>кредит</td></tr>
<tr><td colspan="2">ҲАДАФИ МОДУЛ</td><td colspan="3">Асосҳои илмҳои иҷтимоӣ ва гуманитарирӣ ва иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистонро азхуд кардани донишҷӯён, инчунин ташаккули ҷаҳонбинии маданӣ ва коммуникативӣ</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ</td><td colspan="3">1. Фалсафа - 4 кредит
2. Таърихи муосири Тоҷикистон – 3 кредит
3. Фарҳангшиносӣ - 3 кредит
4. Диншиносии илмӣ - 3 кредит
5. Сиёсатшиносӣ - 3 кредит
6. Сотсиология – 3 кредит</td></tr>
</table>

Wondershare PDFelement

	7. Ҳуқуқ аз рӯи ихтисос- 3 кредит		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишҷӯёни аз модул гузашта:** Меъёрҳои этикиро риоя менамоянд, ҳолати эмотсионалӣ ва ҷисмонии патсиентҳоро ҳангоми кор бо онҳо дар назар гиранд; масъулияти ҳуқуқӣ, ахлоқӣ ва этикиро риоя менамоянд. Масоилу равандҳои аҳамиятноки иҷтимоӣ, сиёсӣ ва иқтисодӣ барои ташаккули мавқеи ҷаҳонбинӣ таҳлил менамоянд.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои забонӣ**	**15**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Таъмин намудани ташаккули асосҳои саводнокии умумӣ ва касбии тиббии забонии барои кори табиб зарурӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос – 3 кредит 2. Забони русӣ аз рӯи ихтисос - 6 кредит 3. Забони хориҷӣ аз рӯи ихтисос - 6 кредит		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишҷӯёни модулро азхудкарда:** -малакаҳои коммуникативиро ҳангоми кор бо патсиентҳо ва хешовандони онҳо бо ду забон, ҳамкорон ва ҷамъиятро самаранок истифода бурда метавонанд. -малакаи кор дар гурӯҳҳо ва ҳамкории самаранок дар дастаи байнифанниро намоиш медиҳанд.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ**	**11**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Таъмин намудани асос барои ташаккули салоҳиятҳои бо фанҳои табиатшиносӣ-илмӣ ва иқтисодӣ алоқаманд ва асосҳои технологияи иттилоотӣ, ки барои инкишофи муносибати ба шахсият равонакардашуда, эҷодӣ ва азхудкунии салоҳияти умумикасбӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Технологияи иттилоотӣ - 5 кредит 2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография - 3 кредит 3. Экология - 3 кредит		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишҷӯёни модулро азхудкарда:** -масоил ва равандҳои иқтисодӣ, демографӣ ва экологиро бо истифодаи системаи компютерӣ-иттилоотиро таҳлил менамояд. -технологияи иттилоотиро дар тиб самаранок истифода мебаранд.		
НОМИ БАХШ	**ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ**	**240**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	- Азхуд намудани фанҳои зарурии табиатшиносӣ-илмӣ ва ихтисосӣ (назариявӣ ва махсуси тиббӣ); - азхуд намудани донишҳои заминавии тиббӣ, маҳорату малакаҳо барои расонидани кӯмаки аввалияи таъхирнопазири тиббӣ - омода намудани донишҷӯён барои идома додани таҳсил дар дараҷаи баъдидипломӣ барои азхуд намудани ихтисоси тиббӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	***Блоки фанҳои касбӣ аз модулҳои зерин иборат аст:*** **1. Модули фанҳои умумикасбӣ - 99 кредит:** **2. Модули фанҳои тахассусӣ -141 кредит:**		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои умумикасбӣ**	**99**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	**Мақсади модули мазкур** азхуд намудани донишу		

Wondershare PDFelement

	маҳорати заминавии илмҳои бунёдӣ тиббӣ ва беҳдоштӣ барои ташаккули салоҳияти умумкасбӣ ва минбаъд омӯхтани фанҳои ихтисосии клиникӣ мебошад.
ТАВИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Химия – 6 кредит 2. Физикаи тиббӣ ва математика – 5 кредит 3. Химияи биологӣ – 11 кредит 4. Биология – 5 кредит 5. Забони лотинӣ – 4 кредит 6. Морфология (Анатомияи одам+гистология) – 25 кредит 7. Физиологияи нормалӣ – 12 кредит 8. Микробиология, вирусология – 9 кредит 9. Физиологияи патологӣ – 8 кредит). Анатомияи патологӣ – 7 кредит . Фармакология – 7 кредит
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишҷӯёни модули фанҳои умумикасбиро азхудкарда:** - Натиҷаҳои тадқиқоти дар адабиёти илмии тиббӣ овардашударо ба таври танқидӣ баҳо медиҳанд ва онҳоро дар кори ҳаррӯза истифода мебаранд. - Принсипу донишҳои илмии тибби собиткунандаро нисбати таҷриба ва тадқиқоҳои тиббӣ истифода мебаранд. - Қонуниятҳои сохтор ва фаъолияти умуман организм, инчунин узву системаҳои алоҳидаи одамро ҳангоми меъёр ва патология таҳлил мекунанд.
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои тахассусӣ** **141** **кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Фанҳои асосии клиникии барои ташхис ва расонидани кӯмаки аввалияи таъхирнопазири тиббӣ ба аҳолиро азхуд намудани донишҷӯён, фароҳам овардани имконият барои идома додани таҳсил дар дараҷаи баъдидипломӣ.
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Таълими асосҳои бемориҳои даруни-9 кредит 2. Ҷарохии умумӣ-6 кредит 3. Таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона-7 кредит 4. Бемориҳои дарунӣ-17 кредит 5. Педиатрия-16 кредит 6. Бемориҳои сироятӣ-8 кредит 7. Дерматовенерология-6 кредит 8. Тибби судӣ-5 кредит 9. Тибби оилавӣ-7 кредит 10. Бемориҳои сироятии кӯдакона-6 кредит 11. Анестезиология ва реаниматология-8 кредит 12. Бемориҳои ҷарроҳӣ-16 кредит 13. Онкология-6 кредит 14. Акушерӣ ва гинекологӣ-14 кредит 15. Оториноларингология-5 кредит 16. Офталмология-5 кредит
	Донушчиёни модулро азхудкарда: - Илмҳои биотиббӣ ва клиникиро барои баҳо додани ҳолати умумии патсиентҳо, дар онҳо ошкор намудани аломату алоимҳои бемориҳои паҳншуда ва хатарнокро барои таъмин намудани муносибати ба патсиент

Wondershare PDFelement

НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	мутамарказшуда барои банақшадарории чорабиниҳои пешгирикунанда, ташхисию муолиҷавиро истифода мебаранд. - Ба патсиентҳо машварат медиҳанд (ҷамъоварии анамнез, шикоятҳо, муоинаи ҷисмонӣ мегузаронанд, ҳолати бемор, натиҷаҳои тадқиқот ва тадқиқотҳои лабораториро баҳо медиҳанд, ташхиси тафриқанок мегузаронанд, нақшаи муолиҷаро тартиб медиҳанд. - Натиҷаҳои муоина ва натиҷаи тадқиқи патсиентҳоро барои гузаронидани ташхиси тафриқанок, гузоштани ташхиси пешакӣ, таҳияи нақшаи муолиҷа, мониторинги ҳолати патсиентҳо дар динамика ва минбаъд таҳияи намудани эпикризи ҷавобдиҳиро тафсир медиҳанд. - Кӯмаки таъхирнопазири тиббиро дар марҳилаи тобеморхонавӣ, аз ҷумла кӯмаки аввалияи тиббӣ ва реаниматсияро мерасонанд - Муолиҷаи доругиро бо назардошти бехатарӣ ва самаранокӣ, самараҳои иловагии маводи доруворӣ таъин менамоянд, ба патсиент оид ба дору маълумот медиҳанд. - Принсипҳои асосии солимгардонӣ, назорати беморшавиро истифода мебаранд. Чорабиниҳои пешгирикунанда ва солимро дар байни аҳолӣ мегузаронанд.		
НОМИ БАХШ	**ФАНҲОИ ИНТИХОБӢ**	**105**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Додани дониши иловагии заминавӣ вобаста ба мақсади бахшҳои фанҳои заминавӣ ва тахассусӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	Модули фанҳои интихобии бахши 1 – 6 кредит Модули фанҳои аз рӯи интихоби бахши 2 – 99 кредит		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои интихобии бахши 1**	**6**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ба донишҷӯён додани имконият барои гирифтани дониши иловагӣ аз рӯи фанҳои заминавӣ.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишҷӯёни модулро азхудкарда (мақсадҳои таълим:** • Донишҳоро оид ба фанҳои интихобӣ мегиранд; • Малакаҳои мустақилона баён намудани нуқтаи назар, таҳлил ва тафаккури мантиқӣ, баромадҳои расмӣ, аргументатсияи ахлоқӣ-этикӣ, принсипҳои деонтологияи тиббӣ ва этикаи тиббиро соҳиб мегарданд; • Асосҳои психология ва истифодаи онҳоро ҳангоми ҳалли вазифаҳои касбӣ медонанд; • Малакаҳои расонидани кӯмаки аввалияи тиббиро ҳангоми бад шудани вазъияти радиатсионӣ ва офатҳои табиӣро соҳиб мегарданд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	**Модули фанҳои интихобии бахши 2**	**99**	**кредит**
НОМИ МОДУЛ	Фароҳам овардани имконияти гирифтани донишҳои амиқи тиббӣ барои расонидани кӯмаки ихтисосноки тиббӣ дар зинаи муассисаҳои аввалияи тиббӣ-санитарӣ.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишҷӯёни модулро азхудкарда (мақсадҳои таълим):** • Донишҳои нисбатан васеъро аз рӯи фанҳои интихобӣ соҳиб мегарданд;		

Wondershare PDFelement

	• Ташхис мондан ва расонидани кӯмаки тиббиро дар заминаи муассисаҳои КАТС метавонанд.		
НОМИ БАХШ	**ТАҶРИБАОМӮЗӢ**	**24**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ташаккули малакаҳои клиникӣ ва амалӣ, ки барои кори табиби оияндаи амалияи тиббӣ ва таҳкими донишҳои гирифташуда дар зинаи мутахассис заруранд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Таҷрибаомӯзии таълимӣ – нигоҳубини бемориони соҳаи терапевтӣ ва ҷарроҳӣ (2 ҳафта дар рафти таълими сем.1). 2. Таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ – 24 кредит (16 ҳафта). - баъди курси 2 (4 ҳафта тобистон) – ёрдамчии ҳамшираи тиббии ҳуҷраҳо; - баъди курси 3 (4 ҳафта тобистон) – ёрдамчии ҳамшираи тиббии ҳуҷраи илоҷия; - баъди курси 4 (4 ҳафта тобистон) – ёрдамчии табиби статсионар; - баъди курси 5 (4 ҳафта тобистон) – ёрдамчии табиби хадамоти амбулаторӣ.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	**Донишҷӯёни бахшро азхудкарда:** • Малакаҳои асосии амалии кори кормандони хурд ва миёнаи тиббиро азхуд мекунанд: намудҳои коркарди санитарии беморон, хусусиятҳои назорат ва нигоҳубини бемориони гирифтори бемориҳои гуногунро медонанд; дастамалҳои ҳамшираҳои тиббии ҳуҷраҳо ва ҳуҷраҳои илоҷияро иҷро мекунанд. • Малакаҳои корро ба сифати ёрдамчии табиби статсионар азхуд мекунанд (соҳаи терапевтӣ, ҷарроҳӣ, гинекологӣ ва педиатрӣ): бемориони гирифтори бемориҳои нисбатан бештар дучоршавандаи соҳаи терапевтӣ, ҷарроҳӣ ва акушерӣ-гинекологиро муоина мекунанд, таҳия намудани ташхиси пешакӣ, тартиб додани нақшаи муолиҷа, додани тавсияҳо барои муолиҷаи амбулаторӣ, гузаронидани муолиҷаи беморон таҳти роҳбарии табиб, дуруст таҳия намудани ҳуҷҷатҳои тиббиро метавонанд, дар қабули зоишҳои физиологӣ иштирок мекунанд. • Малакаҳои расонидани кӯмаки муолиҷавӣ-профилактикиро ба оммаи асосии аҳолӣ дар Марказҳои саломатӣ азхуд менамояд: метавонанд дар марҳилаи тобеморхонавӣ ҳангоми ҳолатҳои шадид ва ургентӣ кӯмаки таъхирнопазир мерасонанд. Метавонанд қабули якҷояи патсиентҳоро бо сарпарасти клиникӣ гузаронанд. • Илоҷияҳои тиббиро иҷро мекунанд, ҳуҷҷатҳои тиббиро пур мекунанд, салоҳият ва талаботи худтакмилдиҳиро таҳлил мекунанд.		
НОМИ БАХШ	**АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ**	**3**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Баҳодиҳии назариявӣ ва амалӣ ҳангоми донишҳо, маҳоратҳо ва муносибатҳои гирифташуда аз рӯи барномаи мутахассис, тасдиқ намудани салоҳияти касбӣ барои идома додани таҳсил дар зинаи баъдидипломӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ	Имтиҳони давлатии байнифаннӣ аз фанҳои назариявии		

Wondershare PDFelement

Wondershare
PDFelement

БЛОК	тиббӣ ва махсус. Имтиҳон оид ба малакаҳои амалӣ - имтиҳони объективии сохташудаи клиникӣ.		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	**Донишҷӯёни бахшро азхудкарда (мақсадҳои таълим):** • Адабиёти касбиро ҷустуҷӯ кардан, иқтибос овардан ва таҳлил кардан, натиҷаҳои тадқиқот ва усулҳои дар он ҷо истифодашударо муқоиса карда метавонанд; • Истифода бурдани усулҳои тадқиқот ва коркарди маълумотҳоро ёд гирифтаанд; • Донишҳои гирифташударо дар кори амалӣ истифода бурда метавонанд; • Малакаҳои амалӣ ва клиникие доранд, ки барои зинаи КАТС заруранд.		
НОМИ ББАХШ	**МАШҒУЛИЯТҲОИ ФАКУЛТАТИВӢ**	**9**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	**Мақсади бахш** – Дар донишҷӯён ташаккул додани донишҳо оид ба тарзи ҳаёти солим ва маҳорати қарор қабул намудан дар вазъиятҳои бухронӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Тарбияи ҷисмонӣ - 6 кредит 2. Мубориза бо терроризм - 3 кредит 3. Тарбияи зиддикоррупсионӣ - 3 кредит		
НАТИҶАҲОИ ТАЪЛИМИИ БАХШ	**Донишҷӯёни бахшро азхудкарда (мақсадҳои таълим):** • Нақши иҷтимоии тарбияи ҷисмониро дар инкишофи шахсият ва омода намудани вай барои фаъолияти касбӣ дарк мекунанд; • Оқибатҳои иштирок дар дастаҳои экстремистӣ ва рафторҳои коррупсиониро дарк мекунанд.		

4. МУҲЛАТҲОИ АЗХУДКУНИИ БАРНОМАИ АСОСИИ ТАЪЛИМӢ АЗ РӮИ ИХТИСОСИ 1-79 01 01–Кори табобатӣ

4.1. Муҳлати азхудкунии барномаи асосии таълимӣ дар 6 соли таҳсил 312 ҳафтаро ташкил медиҳад, аз ҷумла:

- таълими назариявӣ, аз ҷумла кори илмӣ-тадқиқотии донишҷӯён, практикумҳо, ва корҳои лабораторӣ 194 ҳафта;
- сессияи имтиҳонӣ 28 ҳафта;
- таҷрибаомӯзӣ на камтар аз 16 ҳафта:
  - Таҷрибаомӯзии таълимӣ 2 ҳафта (бо таълими назариявӣ ҳамроҳкардашуда);
  - Таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ на камтар аз 16 ҳафта;
- аттестатсияи ҷамъбастӣ - 2 ҳафта;
- таътил- 72 ҳафта;

4.2. Ҳаҷми максималии сарбории таълимии донишҷӯён 48 соат дар як ҳафта муқарар карда мешавад, аз ҷумла ҳамаи намудҳои корҳои таълимии синфӣ ва берунисинфӣ (мустақилона).

4.3. Сарбории ҳафтаинаи донишҷӯ ҳангоми шакли рӯзонаи таълим бояд ба ҳисоби миёна аз 42 соат зиёдтар набошад. Ҳамзамон ба ҳаҷми мазкур машғулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ ва машғулиятҳои фанҳои факултативӣ дохил намешаванд.

4.4. Таътил дар соли таҳсил бояд на камтар аз 10 ҳафта бошад, аз ҷумла на камтар аз 2 ҳафта дар давраи зимистона.

Wondershare PDFelement

4. ШАРОИТҲОИ ТАТБИҚИ БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ РӮИ ИХТИСОСИ 1-79 01 01–Кори табобатӣ

5.1. Татбиқи барномаи таълимӣ.

5.1.1. Донишкадаи тиббӣ иҷтимоии Тоҷикистон заминаи моддӣ-техникӣ дорад, ки ба қоидаву меъёрҳои зидди сӯхтор мувофиқ аст. Донишкада дорои синфхонаҳои барҳаво мебошад, ки барои гузаронидани ҳамаи намудҳои тайёркунии фаннӣ ва байнифаннӣ, корҳои амалӣ ва илмӣ-тадқиқоти пешбиникардаи ҳуҷҷати мазкур барои таълимгирандагон мувофиқ аст.

5.1.2. Ҳар як таълимгиранда дар давоми тамоми давраи таълим бо дастраси бемаҳдуд ба китобхона (китобхонаи электронӣ) ва муҳити электронии иттилоотӣ-маърифатии Донишкада таъмин аст. Китобхонаи электронӣ ва муҳити электронии иттилоотӣ-маърифатӣ дастрасии таълимгирандагонро аз ҳар нуқтае, ки Интернет мавҷуд аст, таъмин менамоянд. муҳити электронии иттилоотӣ-маърифатии Донишкада таъмин менамояд: дастрасӣ ба нақшаҳои таълимӣ, барномаҳои кории фанҳо,таҷрибаҳо, ба нашрияҳои системаи электронии китобхона ва захираҳои электронии таълимии дар барномаи корӣ нишондодашуда; натиҷаҳои аттестатсияи фосилавӣ ва натиҷаҳои азхудкунии барномаи таълимӣ; гузаронидани ҳамаи намудҳои машғулият, тартиби баҳодиҳии натиҷаҳои таълим, ки татбиқи онҳо бо истифодаи таълими электронӣ, технологияҳои фосилавии таълим пешбинӣ шудааст.

5.1.3. Тахассуси кормандони роҳбарикунанда ва илмӣ-педагогии Донишкада ба тавсифҳои тахассусие мувофиқ аст, ки дар маълумотномаи вазифаҳои роҳбарон, vутахассисон ва хизматчиён «Таснифоти тахассуси вазифаҳои роҳбарон ва ва мутахассисони дорои маълумоти олии касбӣ ва иловагии касбӣ» оварда шудаанд.

5.1.4. Ҳиссаи кормандони штатии илмӣ-педагогӣ (бо бастҳои қиматҳои рақамҳои пурра овардашуда) 77 фоизи шумораи умумии кормандони илмӣ-педагогии Донишкадаро ташкил медиҳад (дар соли 2022).

5.1.5. Татбиқи муносибати салоҳиятнок дар раванди таълим истифода бурдани шаклҳои фаъол ва интерактивии гузаронидани машғулиятҳо (симулятсияҳои компютерӣ, бозиҳои касбӣ ва нақшӣ, тренингҳои психологӣ ва ғайра) дар ҳамбастагӣ бо кори берунисинфӣ ба мақсади ташаккул ва инкишофи малакаҳои касбии таълимгирандагонро пешбинӣ мекунад. Дар доираи курсҳои таълимӣ вохурӣ бо намояндагони ташкилотҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ, мастер-класҳои коршиносон ва мутахассисон пешбинӣ карда шудаанд.

Вазни хоси машғулиятҳои дар шаклҳои инттерактивӣ гузарондашаванда дар раванди таълим на камтар аз 5 фоизи машғулиятҳои синфхонагиро ташкил медиҳад. Машғулиятҳои навъи лексионӣ 30 фоизи машғулиятҳои синфхонагиро ташкил медиҳанд.

5.1.6. Дар барномаи таълимии ҳар як фан (модул) натиҷаҳои интиҳоии таълим дар ҳамбастагии органикӣ бо донишҳои азхудшаванда, маҳорат ва салоҳиятҳои гирифташаванда умуман аз рӯи БТ-и омодакунии мутахассис таҳия карда шудаанд.

5.1.7. БТ-и омодакунии мутахассис фанҳои интихобии таълимгширандагонро дар ҳаҷми 25% қисмати варитаививиро ҷамъбастӣ аз рӯи сиклҳои барномаҳои таълимиро дар бар мегирад. Тартиби ташаккули фанҳои интихобии таълимгирандагон аз тарафи Донишкада муқаррар карда мешавад.

5.1.8. Ҳаҷми умумии вақти таътил дар соли таҳсил бояд на камтар аз 10 ҳафтаро ташкил диҳад, аз ҷумла на камтар аз 2 ҳафта дар давраи зимистона.

Wondershare PDFelement

5.1.9. Шӯрои олимони Донишкада нархи таълими солонаро барои донишҷӯёни дар асоси шартномавӣ таҳсилкунандаро муқаррар менамояд.

5.2. Талабот ба назорат ва баҳои ҷамъбастии азхудкунии донишҳо

5.2.1. Аз рӯи ҳамаи фанҳо ва таҷрибаомӯзиҳои ба барномаи таълимии мактаби олӣ дохилкардашуда бояд баҳои ҷамъбастӣ гузошта шавад. Натиҷаи азхудкунии барномаи таълимӣ аз тарафи донишҷӯён аз рӯи ҳар як фан ва таҷрибаомӯзӣ дар шакли баҳои рамзӣ бо истифодаи ҳарфҳои алифбои лотинӣ A (A, A-), B (B +, B, B-), C (C +, C, C-), D (D, D-) ва F (Fx, F) ифода мешаванд. Барои истифода бурдани баҳои рамзӣ ва гузоштани баҳои ҷамъбастии он системаи рейтингии 100-балла (% ҷавобҳои дуруст) гузошта мешавад. Ифодаи баҳои рамзӣ бо нишон додани эквиваленти он дар таблитсаи поёнӣ оварда шудааст:

Эквивалентии рамзии баҳо	Эквиваленти рақамии баҳо	% ҷавобҳои дуруст	Баҳои анъанавӣ
A	4,0	$95 \le A \le 100$	Аъло
A-	3,67	$90 \le A- < 95$	
B+	3,33	$85 \le B+ < 90$	Хуб
B	3,0	$80 \le B < 85$	
B-	2,67	$75 \le B- < 80$	
C+	2,33	$70 \le C+ < 75$	Қаноатбахш
C	2,0	$65 \le C < 70$	
C-	1,67	$60 \le C- < 65$	
D+	1,33	$55 \le D+ < 60$	
D	1,0	$50 \le D < 55$	
Fx	0	$45 \le Fx < 50$	Ғайриқаноатбахш
F	0	$0 \le F < 45$	

5.2.2. Баҳои ҷамъбастии донишҷӯ барои азхудкунии барномаи таълимӣ аз рӯи ҳар як фан аз рӯи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад

Баҳои ҷамъбастӣ = $\left[\frac{(F_1+F_2)}{2}\right]*n_1 + НЧ*n_2$

P1 – натиҷаи рейтинги аввали назорат,
P2 - натиҷаи рейтинги дуюми назорат,
n – ин коэффитсенте мебошад, ки матавоназ ба 9,4 то 1,0 баробар шавад, ҳамзамон ҷамъи $n_1 + n_2$ бояд рақами 1-ро ташкил диҳад.
НҶ – натиҷаи назорати ҷамъбастӣ.

5.3. Ҳангоми татбиқи барномаи Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон:

- таълимро дар шакли курсҳои муаллифии лексионӣ ва намудҳои гуногуни машғулиятҳои амалии коллективӣ ва фардӣ суопиоришҳо ва семинарҳо аз рӯи барнома, ки дар худи Донишкада таҳия шудаанд ва хусусияти минтақавӣ, миллӣ-этникӣ, касбиро ба назар мегиранд, инчунин бартарияти илмӣ - тадқиқотии омӯзгоронро амалӣ мекунад, ки инъикоси тахассусии мавзӯъҳои фанҳои сиклро таъмин менамоянд;
- амиқии зарурии таълим фаслҳои алоҳидаи фанҳоеро, ки ба блоки фанҳои заминавӣ ва касбӣ дохил мешаванд, мувофиқи соҳаи сикли фанҳои омодакунии фаннӣ ва бо назардошти хусусиятҳои фардии донишҷӯён муқаррар менамояд;
- номгӯи тахассусгириро аз рӯи ихтисосҳои маълумоти олии касбӣ, номгӯи фанҳои ихтисосгирӣ, ҳаҷм ва мундариҷаи онҳоро, берун аз барномаи мазкури таълимӣ

Wondershare PDFelement

аз рӯи ихтисос, инчунин шакли назорати азхудкунии онҳоро аз тарафи донишҷӯён муқаррар менамоянд.

5.4. Таъминоти кадрии раванди таълим

Татбиқи БТ-и омодакунии мутахассис дар Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон аз тарафи кадрҳои илмӣ-педагогие таъмин карда мешавад, ки одатан, маълумоти заминавии ба соҳаи фанни таълимдодашаванда мувофиқ доранд ва мунтазам ба фаъолияти илмӣ -методӣ машғул мешаванд.

Ҳиссаи кормандони штатии илмӣ-педагогӣ (бо бастҳои қиматҳои рақамҳои пурра овардашуда) 77 фоизи шумораи умумии кормандони илмӣ-педагогии Донишкадаро ташкил медиҳад.

Ҳиссаи кормандони илмӣ-педагогӣ (бо бастҳои қиматҳои рақамҳои пурра овардашуда), ки маълумоти ба соҳаи фанни таълимдодашванда мувофиқ доранд, дар шумораи умумии кормандони илмӣ-педагогии барномаи мутахассисро амаликунанда на камтар аз 70%-ро ташкил медиҳанд.

Ҳиссаи омӯзгорони дорои унвони илмӣ ва дараҷаи илмӣ, дар шумораи умумии омӯзгорони раванди таълимро амаликунанда аз рӯи маълумоти оморӣ 20,4 фоизро ташкил медиҳад.

Омӯзгорони сикли касбӣ маълумоти заминавӣ ва (ё) дараҷаи илмии ба соҳаи фанни таълимдодашванда мувофиқро дорад.

Ба раванди таълим 10 фоизи омӯзгорон аз зумраи роҳбарони амалкунанда ва кормандони ташкилотҳои соҳавӣ, корхонаву муассисаҳо ҷалб карда мешаванд. Инчунин ба сифати омӯзгор табибоне кор мекунанд, ки собиқаи кори амалиро аз рӯи самти мазкур дар вазифаҳои роҳбарон ё мутахассиони пешбарро дар 10 соли охир доранд.

5.5. Таъминоти таълимӣ-методии раванди таълим

5.5.1. Татбиқи барномаи таълимии омода кардани мутахассиси дипломдор бо ҳуҷҷатҳои таълимӣ-методӣ аз рӯи ҳамаи намудҳои машғулиятҳои таълимӣ, дастрасии ҳар як донишҷӯ ба фонди китобхона ва махзани маълумотҳо таъмин карда мешавад, ки аз рӯи мазмун ба номгӯи пурраи фанҳои барномаи таълимӣ, мавҷуд будани дастурамалу тавсияҳои методӣ оид ба ҳамаи фанҳо ва оид ба ҳамаи намуди машғулиятҳо, аз ҷумла оид ба ҳамаи корҳои лабораторӣ-амалии дар доираи фанҳои таълимӣ пешбинишуда мувофиқанд.

5.5.2. Ҳар як таълимгиранда дар давоми тамоми давраи таҳсил бо дастрасӣ ба китобхонаҳои электронӣ ва ба муҳити электронии таълимии ташкилот таъмин аст. Ҳамчунин имконияти амалӣ намудани дастрасии ҳамзамони фардӣ ба чунин система барои 25 фоизи таълимгирандагон таъмин карда шудааст.

Фонди китобхона бо нашриҳои чопӣ ва (ё) электронии адабиёти асосии таълимӣ оид ба фанҳои қисмати заминавии ҳамаи сиклҳо, ки дар 10 соли охир нашр шудаанд (барои фанҳои қисмати заминавии сикли гумманитарӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ – дар панҷ соли охир) аз ҳисоби 50 нусха адабиёти таълимии дар барномаи таълимии фан номбаршуда, 25 нусха адабиёти иловагӣ барои ҳар як 100 таълимгиранда таҷҳизонида шудааст.

Муҳити электронии таълимии ташкилот таъмин менамояд:

- дастрасӣ ба барномаҳои кории таълимии фанҳо (модулҳо), таҷрибаомӯзӣ, нашриҳои системаи электронии китобхона ва захираҳои электронии таълимии дар барнмоаҳои корӣ нишондодашуда;

Wondershare
PDFelement

- тахкими раванди таълим ва натиҷаҳои аттестатсияи фосилавӣ ва натиҷаҳои азхудкунии барномаҳои асосии таълимӣ;

- ташаккули фонди электронии таълимгирандагон, аз ҷумла нигоҳдории корҳои таълимгирандагон, баҳо барои ин корҳо аз тарафи ҳар гуна иштирокчии раванди таълим.

Ҳангоми истифодаи нашрияҳои электронӣ Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон аз компютер бо дастрасӣ ба шабакаи Интернет барои 100 таълимгирандаи шакли рӯзонаи таълимро дорад Ҳангоми истифодаи нашрияҳои электронӣ Донишкада ҳар як таълимгирандаро ҳангоми тайёрии мустақилона бо ҷойи корӣ дар синфхонаи компютерӣ бо дастрасӣ ба Интернет мувофиқи ҳаҷми фанни омӯхташаванда таъмин менамояд.

Донишкада бо маҷмӯи зарурии таъминоти литсензионии барномавӣ таъмин аст.

5.6. Таъминоти моддӣ-техникии раванди таълим

5.6.1. Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон, ки БТ-ро аз рӯи ихтисоси «Кори табобатӣ» татбиқ менамояд, заминаи моддӣ-техникӣ дорад, ки гузаронидани ҳамаи намудҳои омодакунии лабораторӣ, фаннӣ ва байнифаннӣ, корҳои илмӣ-тадқиқоти таълимгирандагонро таъмин менамояд, ки бо нақшаи таълимии Донишкада мувофиқ аст ва ба қоидаву меъёрҳои зидди сӯхтор мувофиқ аст.

5.6.2. Номгӯи таъминоти моддӣ-техникии минималӣ барои татбиқи БТ аз рӯи ихтисоси «Кори табобатӣ» зарурӣ дар бар мегирад:

- лабораторияҳои физика ва математика, химия, биохимия, химияи биологӣ, микробиология, вирусология, фармакология, анатомияи патологӣ, физиологияи патологӣ;
- толори анатомӣ;
- утоқҳои симулятсионӣ барои коркарди малакаҳои амалӣ
- утоқу синфхонаҳои махсус таҷҳизонидашуда барои омӯзиши фанҳои гуминитарӣ ва ичтимоӣ-иқтисодӣ, беҳдошт, саломатӣ ва тандурустии ҷамъиятӣ;
- утоқхои барои қабул ва нишон додани беморон таҷҳизонидашуда;
- утоқҳои табибии бо таҷҳизоти зарурӣ таъминушда барои гузаронидани кор бо патсиентҳое, ки кӯмаки пешгирикунанда, ташхисӣ, муолиҷавӣ (соҳаи табобатӣ ва ҷарроҳӣ) ва солимгардониро мегиранд.

5.7. Ташкил намудани таҷрибаомӯзӣ

5.7.1. Ҳангоми татбиқи БТ тайёркунии мутахассис аз рӯи самти омодакунии 1-79 01 01 «Кори табобатӣ» намудҳои зерини таҷрибаомӯзӣ пешбинӣ карда мешаванд:

Таҷрибаомӯзии таълимӣ.

- нигоҳубини калонсолону кӯдакони бемори соҳаи табобатӣ ва ҷарроҳӣ.

Таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ.

- ёрдамчии ҳамшираи тиббии хуҷраҳо – 4 ҳафта баъди нимсолаи чорум;
- ёрдамчии ҳамшираи тиббии утоқи илоҷия - 4 ҳафта баъди нимсолаи шашум;
- ёрдамчии табиби статсионар (соҳаи табобатӣ, ҷарроҳӣ, акушерӣ-гинекологӣ) - 4 ҳафта баъди нимсолаи ҳаштум;
- ёрдамчии табиби дармонгоҳ - 4 ҳафта баъди нимсолаи даҳум.

Мақсаду вазифаҳо, барномаҳо ва шаклҳои ҳисоботдиҳӣ аз тарафи Донишкада аз рӯи ҳар як намуди таҷрибаомӯзӣ муайян карда мешавад.

Таҷрибаомӯзиҳо дар муассисаҳои тиббӣ ва илмие гузаронида мешаванд, ки захираи зарурии кадрӣ ва илмӣ-техникӣ дошта, фаъолияти асосии онҳо аз мавҷуд

Wondershare
PDFelement

будани объектҳо ва намудҳои фаъолияти касбии хатмкунандагон аз рӯи самти мазкури тайёркунӣ (ихтисос) ё дар кафедраҳо ва клиникаҳои Донишкада гузаронида мешаванд.

5.7.2. Аттестатсияи таҷрибаомӯзии ҷамъбастӣ дар асоси талаботи таҳияшуда ва талаботи муқарраршудаи ҳисоботи хаттӣ ё тақризи роҳбари таҷрибаомӯзӣ ва корхона гузаронида мешавад. Аз рӯи натиҷаи аттестатсия баҳо гузошта мешавад.

5.8. Хуқуқҳо ва вазифаи донишҷӯ

Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон барои таълимгирандагон имконияти воқеии иштирок кардан дар ташаккули барномаи таълимии худ, аз ҷумла таҳияи имконпазири барномаҳои фардии таълимиро фароҳам меоварад:

- омӯзиши 100%-и ҳатмии фанҳои ҳатмӣ ва фанҳои интихобии нақшаи таълимӣ пешбиникарда;
- омӯзиши ҳатмии фанҳо дар ҳаҷми 70 кредит дар соли таҳсил;
- ҳангоми таҳияи барномаи фардии таълимии худ таълимгирандагон дар МТҒ «ДТИТ» оид ба интихоби фанҳо (модулҳо) ва таъсири онҳо ба ихтисосгирии ояндаи БТ омодакунии мутахассис машварат гирифта метавонанд;
- таълимгирандагон ҳангоми интиқол аз дигар мактаби олӣ ҳангоми мавҷуд будани ҳуҷҷатҳои мувофиқ барои аз сари нав супоридани фаннҳои (модулҳои) қаблан азхудкардашуда дар асоси аттестатсия ҳуқуқ доранд;

5.9. Корҳои илмӣ-тадқиқотӣ

Фасли ҳатмии БТ омодакунии табиб мебошад. Вай ба ташаккули маҷмӯии салоҳиятҳои умумӣ ва касбӣ мувофиқи талаботи Стандарти давлатии таълимии олии касбӣ равона карда шудааст.

5.9.1. Ҳангоми таҳияи барномаи корҳои илмӣ-тадқиқотӣ МТҒ «ДТИТ» ба таълимгирандагон имконият медиҳад:

- адабиёти махсус ва дигар иттилооти илмӣ-тезхникиро оид ба дастовардҳои илму техникаи ватанӣ ва хориҷӣ дар соҳаи мувофиқи донишҳоро омӯзад;
- дар гузаронидани корҳои илмӣ-тадқиқотӣ ё иҷрои коркардҳои техникӣ иштирок намояд;
- иттилооти илмӣ-техникиро оид ба мавзӯъ (супориш) ҷамъоварӣ, коркард, таҳлил ва мураттаб намояд;
- аз рӯи мавзӯъ ё фасли он (марҳила, супориш) ҳисобот (фасли ҳисобот) тартиб диҳад;
- дар конфренсияҳо бо маърӯза баромад кунад.

6. МАҶМӮИ ҲУҶҶАТҲОИ БАРНОМАИ ТАЪЛИМӢ АЗ РӮИ ИХТИСОСИ 1-79 01 01–КОРИ ТАБОБАТӢ

6.1. Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисос

Нақшаи таълимӣ қисми маҷмӯи ҳуҷҷатҳои барномаи таълимӣ мебошад, ки рӯйхати фанҳо, ҳаҷми вақти корӣ, тратиби ҳаракат ва марҳилаҳои алоҳидаи тайёркунии фанҳои таълимӣ, таҷрибаомӯзиҳо, машғулиятҳои факултативӣ, модулҳои таълимӣ ва дигар намудҳои фаъолияти амалии таълимӣиро муқаррар менамояд. Накшаи таълимӣ аз рӯи ихтисос дар бар мегирад:

- номгӯй ва рамзи ихтисос, тахассус, мӯҳлат ва шаклҳои таълим;
- нақшаи раванди таълим (бо ҳафтаҳо);
- буҷети тақсимшудаи вақт (бо ҳафтаҳо);

Wondershare
PDFelement

- накшаи равнади таълим бо нишон додани номгӯи блокҳо ва фанҳои ҳатмӣ, миқдори кредит (синфӣ ва берунисинфӣ) нимсолаҳо, таҷрибаомӯзиҳо ва аттестатсияи давлатӣ;
- рӯйхати (реестри) фанҳои элективӣ.

Нақшаи таълимӣ аз рӯи ихтисосро Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон мувофиқи санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ ва тадлаботи дар бандҳои 2 ва 4-и ҳуҷҷати мазкур нишондодашуда таҳия намудааст. Нақшаи таълимӣ ва ҳамзамон ҳуҷҷати мазкур аз ҷониби Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон баъди баррасии Маркази ҷумҳуриявии таълимӣ-методӣ (МҶТМ) тасдиқ менамояд.

6.2. Нақшаи таълимии корӣ (НТК)

НТК-ро МТҒ «ДТИТ» барои ихтисоси «Кори табобатӣ» ва талаботи компоненти давлатӣ ва мактаби олӣ таҳия намудааст. Барномаи корӣ сохтори барнома ва ҳаҷми вақти барои омӯзиши он заруриро бо соатҳо; реҷаи раванди таълим, пайдарҳамии омӯзиши фанҳоро аз рӯи курс ва нимсолаҳо, намудҳои машғулиятҳои таълимӣ ва таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ, шаклҳои аттетстатсияи фосилавӣ ва намудҳои аттестатсияи давлатии таълимиро муайян менамояд. НТК дар асоси нақшаи намунавии таълимии Раёсати таълимӣ-методӣ таҳия шуда, бо Шӯрои олимон мувофиқа карда шудааст ва аз тарафи шуъбаи таълим тасдиқ карда шудааст

6.3. Барномаҳо аз рӯи намуди таҷрибаомӯзӣ

Барномаи аз рӯи намудҳои таҷрибаомӯзӣ (таълимӣ, истеҳсолӣ) дар асоси Стандарти давлатии таълимии маълумоти олии касбӣ бо назардошти талабот ба минимуми мундариҷа ва дараҷаи тайёркунии хатмкунанда аз рӯи БТ 1-79 01 01 «Кори табобатӣ» барои таҳкими донишу малакаҳои амалӣ, такмили малакаҳо ва усулҳои кор, гирифтани таҷрибаи амалӣ ва омодагӣ ба фаъолияти касбии табиб таҳия карда шудааст.

Барномаҳо аз рӯи намуди таҷрибаомӯзӣ дар бар мегиранд:
- принсипҳои асосии ташкил намудани таҷрибаомӯзӣ;
- мақсаду вазифаҳои таҷрибаомӯзӣ;
- мунадарича, шакл, ҷой ва вақти таҷрибаомӯзӣ;
- салоҳияти донишҷӯён, ки дар рафти гузаштани таҷрибаомӯзӣ шакл мегирад;
- сохтор ва мундариҷаи таҷрибаомӯзӣ;
- системаи супоришҳое, ки иҷрои онҳо аз тарафи донишҷӯ дар рафти гузаштани таҷрибаомӯзӣ зарур аст;
- ҳуҷҷатҳои ҳисоботӣ аз рӯи натиҷаи гузаштани таҷрибаомӯзӣ;
- баҳои гузаштани таҷрибаомӯзӣ:
- таъминоти таълимӣ-методӣ ва иттилоотии таҷрибаомӯзӣ;

Барномаҳо аз рӯи намуди таҷрибаомӯзӣ аз тарафи кафедраҳои тахассусӣ бо ҷалб намудани шуъбаи таҷрибаомӯзӣ ва базаи гузаштани таҷрибаомӯзӣ таҳия карда мешаванд. Ҳуҷҷати мазкур аз ҷониби муовини ректор оид ба таълим (Шӯрои илмӣ-методӣ) тасдиқ карда мешавад.

6.4. Барномаи таълимӣ аз рӯи фанҳо

Барномаи таълимӣ аз рӯи фан – ин қисми барномаи таълимӣ мебошад, ки мақсаду вазифаҳои курс (фан) бо баёни мавзӯъҳо ва иттилооти иловагӣ оид ба онҳоро, ки дар асоси онҳо силабус таҳия шудааст, муайян мекунад. Барномаи таълимии фан аз баёни фан, тафсири мухтасари мавзӯъҳо ва маводи таълимӣ, супоришҳо барои кори мустақилона, намунаи тестҳо, саволномаҳои хаттӣ ва шифоҳӣ меъёрҳои баҳодиҳии дониш ва рӯйхати адабиёт иборат аст.

Wondershare PDFelement

Ҳуҷҷати мазкурро кафедра таҳия менамояд ва баъди маъқул донистани Шӯрои илмӣ - методӣ тасдиқ менамояд.

6.5. Силлабус/Барномаи корӣ барои донишҷӯ

Силлабус – барномаи корӣ барои донишҷӯ бо баёни мухтасари курс, мақсад ва натиҷаҳои таълими донишҷӯён, инчунин равандҳо ва принсипҳои баҳодиҳии фаъолияти донишҷӯён мебошад. Силабус байни фанни омӯхташаванда, мақсаду вазифаҳои фан, номгӯи мавзӯъҳо ва давомнокии омӯзиши онҳо, супоришҳо барои корҳои мустақилонаи донишҷӯ, намунаи супоришҳои тестӣ ва санҷишӣ, вақти машваратдиҳӣ ва речаи тафтиши дониши донишҷӯ, талаботи омӯзгор, меъёрҳои баҳогузорӣ ва рӯйхати адабиётро дар бар мегирад.

Силлабуси мазкурро кафедра таҳия менамояд ва бо Шӯрои методӣ - тахассусӣ мувофиқа менамояд ва Шӯрои илмӣ-методӣ тасдиқ менамояд.

6.6. Аннотатсияи барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ

Аннотатсияи барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ иттилооти мухтасарро оид ба фанни таълимдиҳанда ва мундариҷаи онро инъикос менамояд. Ҳуҷҷати мазкур бандҳои зеринро дар бар мегирад:

- номи фан;
- баёни мухтасари фан;
- намудҳои машғулият
- забони омӯзиш
- натиҷаҳои интизории таълим
- салоҳиятҳое, ки ҳангоми омӯзиши фан (модул) шакл мегирад
- номгӯи фаслҳои фан
- воситаҳои истифодашавандаи таълим
- шаклҳои назорати ҷорӣ ва ҷамъбастӣ.

Аннотатсияи барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ дар кафедра таҳия карда мешавад. Ҳуҷҷати мазкур алоҳида аз БТ тасдиқ карда намешавад.

Wondershare PDFelement

7. АТТЕСТАТСИЯИ ҶАМЪБАСТӢ АЗ РӮИ ИХТИСОСИ 1-79 01 01 – «Кори табобатӣ»

7.1. Аттестатсияи ҷамъбастии мутахассис

Аттестатсияи ҷамъбастии табиби оянда супоридани имтиҳони давлатиро дар бар мегирад.

Аттестатсияҳои ҷамъбастӣ барои муайян намудани омодагии амалӣ ва назариявии хатмкунанда барои иҷрои вазифаҳои касбии барномаи мазкури таълимӣ муқаррарнамуда ва идома додани таҳсил дар интернатура ё ординатураи клиникӣ мувофиқи бандҳои 1.4 ва 1.5 барномаи мазкури таълимӣ пешбинӣ шудаанд.

Имтиҳонҳои давлатии хатм ба таркиби аттестатсияи ҷамъбастӣ дохилшаванда пурра ба талаботи барномаи таълимӣ аз рӯи ихтисос мувофиқ аст, ки хатмкунанда ҳангоми таҳсил азхуд кардааст.

7.1.1. Имтиҳони давлатӣ

Тартиби гузаронидан ва барномаи имтиҳони давлатӣ аз рӯи ихтисоси 1-79 01 01 – «Кори табобатӣ»-ро МТҒ «ДТИТ» дар асоси тавсияҳои методӣ ва барномаи таълимии намунавӣ, «Низомнома дар бораи аттестатсаи ҷамъбастии хатмкунандагони мактабҳои олӣ», ки аз тарафи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шудааст, муайян мекунад.

7.2. Талабот ба диплом ва замимаи диплом

7.2.1. Талабот ба диплом

Wondershare PDFelement

Хатмкунандагоне, ки барномаи таълимии маълумоти олии касбиро азхуд кардаанд, дипломи намунаи давлатии дараҷаи «мутахассис»-ро аз рӯи ихтисоси 1-79 01 01 – «Кори табобатӣ» мегиранд.

7.2.2. Замима ба диплом

Ба дипломи намунаи давлатӣ замима бо нишон додани: дараҷаи академӣ; ихтисос; номгӯи фанҳо бо натиҷаи азхудкунии кредит аз рӯи нимсолаҳо; GPA аз рӯи нимсолаҳо ва дар ҷамъбаст; натиҷаҳои корҳои курсӣ; таҷрибаомӯзиҳои таълимӣ, педагогӣ ва истеҳсолӣ; натиҷаи аттестатсияи давлатӣ, натиҷаҳои таълим; силсилаи дипломи намунаи давлатӣ дода мешавад.

Замима бе диплом эътибор надорад.

8. НИЗОМИ ДОХИЛИ ТАЪМИНИ СИФАТ ТИБҚИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ АЗ РӮИ ИХТИСОСИ 1-79 01 01 – «Кори табобатӣ»

8.1. Муқаррароти асосӣ

Сифати таълим – тавсифи маҷмӯии фаъолияти таълимӣ ва тайёркунии таълимгирандагон, ки дараҷаи мувофиқати онҳоро ба стандартҳои умумиҳатмии таълим ва талаботҳои тарафҳои асосии манфиатдор, инчунин дараҷаи ба даст овардани мақсадҳои ба даст даровардашуда ва натиҷаҳои барномаҳои таълимӣ мебошад.

Таъмин намудани сифат – раванди фароҳам овардани шароитҳои муайян ва ҷудо намудани захираҳои зарурӣ мебошад, ки мувофиқати мундараиҷаи барномаҳои таълимӣ, имкониятҳои таълимӣ ва воситаҳои мақсадҳои гузошташуда ва дараҷаи матлуби сафатро таъмин менамояд.

Системаи дохилии таъмин намудани сифати Донишкада – ин маҷмӯи сохтори ташкилии МОТ, ҳуҷҷатҳои дохилӣ, нишондиҳандаҳо, равандҳо ва захираҳои барои доимо баланд бардоштани сифати барномаҳои таълимӣ ва инкишофи маданияти такмили мутаассил зарурӣ мебошад.

8.2. Принсипҳои кафолати сифат

Принсипҳои кафолати сифат дар МТҒ «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон» инҳо мебошанд:

- Масъулияти асосие, ки МТҒ «ДТИТ» барои сифати таълими пешниҳодшаванда ва кафолати он бар душ дорад;
- Кафолати сифат, ки ба талаботи ҷамъият, МОТ, донишҷӯён ва дигар тарафҳои манфиатдор ҷавобгӯ аст;
- Таҳлили мунтазам ва баррасии барномаҳои таълимии 1-79 01 01 – «Кори табобатӣ»-и ба сохторҳои Донишкада мувофиқ;
- Худҳисоботдиҳии давравӣ аз рӯи натиҷаҳои тайёркунии донишҷӯён аз рӯи барномаи - 1-79 01 01 – «Кори табобатӣ»;
- Анкетакунонии мунтазами донишҷӯён, хатмкунандагон ва кордиҳандагон;
- Даъват намудани коршиносони беруна барои таҳлили сифати барномаҳои таълимӣ;
- Шаффофияти натиҷаҳои баҳодиҳии сифат барои ҷамъият.

8.3. Стандартҳои таъминоти дохилии сифат

Системаи дохилидонишкадавии сифат ба «Стандартҳо ва дастурамал барои таъмин намудани сифати маълумоти олӣ дар фази аврупоии маълумоти олӣ (ESG)» такя мекунад ва принсипҳои зеринро дар бар мегирад:

- сиёсати таъмини дохилии сифат;
- таҷдид ва такмили барномаҳо;

Wondershare PDFelement

- таълими ба донишҷӯён мутамарказшуда;
- стандартҳои қабули донишҷӯён, назорати дарсазхудкунӣ, эътироф ва сертификатсия;
- стандартҳое, ки равандҳои одилона ва шаффофро ҳангоми ба кор қаблукунӣ, инкишофи касбӣ ва аз кор хориҷ намудани кормандон пешбинӣ менамояд;
- стандартҳои захира ва системаҳои таълимии дастгирии таълимгирандагон (маблағгузории кофӣ барои таълим ва фаъолияти омӯзгорӣ; пешниҳод намудани захираҳои таълимии мувофиқ ва осон дастрас ва усулҳои дастгирии донишҷӯён);
- стандартҳои идоракунии иттилоот (МТҒ «ДТИТ» ҷамъоварӣ, таҳлил ва истифодаи иттилооти мувофиқро барои идоракунии самараноки барномаҳои таълимӣ ва дигар самтҳои фаъолияти худро таъмин менамояд);
- МДҒ «ДТИТ» иттилооти равшан, аниқ, объективӣ, мубрам ва осону дастрасро оид ба фаъолияти худ нашр мекунад;
- мониторинги доимӣ ва баҳодиҳии давравии барномаҳо;
- таъмини мунтазамии назорати сифат (литсензиякунонӣ, аккредитатсия ва ғайра).

9. ИДОРАКУНИИ ТАҒЙИРОТҲО

Дар ҳолати ворид намудани тағйирот ва таҷдиди барномаи таълимӣ кафедраи тахассусӣ сари вакт тағийрот ё таҷдиди мазкурро ба Шӯрои олимони Донишкада барои тасдиқ пешниҳод менамояд.

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмӣ

1. БАХШИ ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ

1.1. МОДУЛИ ИҶТИМОӢ-ГУМАНИТАРӢ

1.1.1. Фалсафа

Тавсифи мухтасари фан	Фалсафа аз калимаи юнонии philo (филео) - дӯст доштан ва sophia (софия) - ҳикмат гирифта шуда, маънояш дӯст доштани ҳикмат, муҳаббат ба ҳикмат ё худ меҳри ҳикмат аст. Ин истилоҳро бори аввал дар Юнони қадим Пифагор истифода бурда, худро файласуф - донандаи ҳикмат эътироф мекунад. Фалсафа - ҳамчун илм қонуниятҳои умумитарини инкишофи табиат, ҷамъият ва тафаккури инсонро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	✓Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** дар баҳамовардани тамаддунҳо ва ба ҷахонисозии фарҳанг ва эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ, тайёр бошанд; ✓барои пешрафти ҷаҳонбиниашон аз унсурҳои афкории фалсафӣ, хулосаҳои зарурӣ бароварда, зиндагии маънавиро аз он тақвият бахшанд; ✓нақши донишҳои фалсафиро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори фалсафиро дар шароити ҷомеаи иттилоотӣ, танҳо ба манфиати ҷомеа равона созанд. **Тавонад:** оид ба ғояи афкори фалсафӣ андешаи дуруст пайдо карданро; ✓фаъолияти худро дар донишомӯзӣ ва барои оянда дар кори таълиму тарбия дуруст ба роҳ монад; **Аз худ намояд:** - луғату истилоҳои фанни мазкурро; ✓номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан дарҷ шудаанд; ✓номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; ✓номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютерӣ фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.1.2. Таърихи муосири Тоҷикистон

Тавсифи мухтасари фан	Таърих илмест, ки тараққиёти ҷамъияти инсониро бо тамоми амиқию гуногуншаклӣ, бо мақсади дарки кунунӣ ва самту имкониятҳои ояндааш меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - луғат ва истилоҳҳои фанни мазкурро; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро. **Тавонад:** - интихоби ғояҳои асосии фанни таърихи муосири Тоҷикистонро дуруст қабул кардан; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳо таърихӣ дар рафти машғулиятҳо; - дуруст натиҷагирӣ намудан аз хулосаҳои таҳқиқотӣ таърихӣ; - дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои таърихӣ; - ташхиси дурусти илмии таърихи муосири Тоҷикистон аз илмҳоидигари ҷомеашиносӣ; **- Аз худ намояд:** - мақсаду вазифаҳои фанни «Таърихи муосири Тоҷикистон»- ро; - назарияҳои асосии муҳаққиқони соҳаро;

Wondershare PDFelement

	- таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи таърихи муосири Тоҷикистонро; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати электронӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ)

1.1.3. Фарҳангшиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фарҳангшиносӣ - илмест, ки комёбиҳои фарҳангии давраҳои гуногуни ҷомеаи инсониро фаро мегирад. Омӯзиши илми фарҳангшиносӣ ба аҳли башар имконият медиҳад, ки аз дастовардҳои бузурги фарҳангу тамаддуни гузаштаю имрӯзаи бархурдор шаванд ва ба пешрафти он мусоидат намоянд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурияти омӯзиши фарҳанг, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фараҳангшиносӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, тафовути фарҳангшиносӣ ва аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фарҳангшиносӣ ва бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ -ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - нақши фарҳанг дар ҷомеаи имрӯза. -муайян намудани, арзишҳои фарҳангӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ. - корбурди усулҳои асоси илмӣ дар омузиши фани фарҳангшиносӣ ***Тавонад*** - оид ба ғояи афкори фарҳангӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асосӣ фарҳанг; - Таҳлили муқоисавӣ масоилҳои фарҳангӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафӣ; - Марҳилаҳои асоси ташаккулёби фарҳангшиносӣ ҳамчун илм. - Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами фарҳангшиносӣ. - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Малака ҳосил намояд*** - оид ба таҳлилнамоӣ; - оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ; - оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Тахтаи электронӣ, компютери фардӣ, проектор
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ)
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Дарсҳои амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ, супоришҳои тестӣ

1.1.4. Диншиносии илмӣ

Тавсифи мухтасари фан	Диншиносӣ илмӣ яке аз илмҳои ҷомеашиносӣ ва фалсафию таърихи буда, объекти он на як дини хос балки тамоми динҳое мебошад, ки инсоният дар таърихи худ доштааст ва шинохтааст. Мавзӯи баҳси он масъалаҳои таърихи пайдоишу таҳаввул ва такомули динҳо мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷики, русӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурияти омӯзиши диншиносӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои диншиносӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, тафовути диншиносӣ ва аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии дин ва бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ - ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои динӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - нақши дин дар ҷомеаи имрӯза; - муайян намудани, арзишҳои динӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ; - корбурди усулҳои асоси илмӣ дар омузиши фани диншиносӣ.

Wondershare PDFelement

	Тавонад - оид ба ғояи афкори динӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асоси динӣ; - Таҳлили муқоисавӣ масоилҳои динӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафӣ; - Марҳилаҳои асоси ташаккулёби диншиносӣ ҳамчун илм; - Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами диншиносӣ; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Малака ҳосил намояд*** - оид ба таҳлилнамоӣ; - оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ; - оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компиютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компиютери)

1.1.5. Сотсиология

Тавсифи мухтасари фан	Сотсиология илмест, ки барқароршавӣ, рушд ва тағйироту дигаргуншавии умумиятҳои иҷтимоӣ ва шаклҳои гуногуни зуҳуроти он: низом, сохтор ва институтҳои иҷтимоии онро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе,ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - луғат ва истилоҳҳои фанни мазкурро; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудааст; - номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро. ***Тавонад:*** - интихоби ғояҳои асосии фанни сотсиология дуруст қабул карданро; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳои сотсиологӣ дар рафти -- машғулиятҳоро; - дуруст натиҷагирӣ намудан аз хулосаҳои таҳқиқотӣ сотсиологиро; - дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои сотсиологиро; - ташхиси дурусти илми сотсимология аз илмҳои дигари ҷомеашиносиро ***Аз худ намояд:*** - Мақсаду вазифаҳои фанни “Сотсиология”-ро; - назарияҳои асосии муҳаққиқони соҳаро; -таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи сотсиологияро; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютерӣ фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.1.6. Сиёсатшиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	Фанни мазкур барои васеъ гардонидани доираи фаҳмиши донишҷӯ дар бораи сиёсат ва ҳаёти сиёсии ҷомеа, қонуниятҳо ва махсусиятҳои аз худ намудани донишҳои назариявӣ ва амалӣ дар бораи ташаккул ва инкишофи раванду ходисаҳои ҳаёти сиёсӣ, самаранок истифода намудан донишҳо дар воқеияти ҷамъиятӣ, ташаккулу инкишофи қобилияту маҳорати касбии донишҷӯ дар муносибат бо падидаҳои мухталифи сиёсӣ ва танзими фаъолияти онҳо пешбинӣ шудааст.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - маданияти сухан ва бурдани баҳсҳои сиёсӣ дар робита бо намуд ва вазъи муошират ва риояи қоидаҳои гуфтор;

Wondershare
PDFelement

	- маҳорати мустақилона кор кардан бо адабиёти илмӣ-таълимӣ, бо манбаъҳои хаттӣ ва маводи тадқиқотӣ доир ба мавзӯъҳои мушаххас; - мазмун, принсип, вазифа ва тартиботи сиёсиро; - барқароршавӣ ва инкишофи ҳокимияти сиёсиро; - шаклу усулҳои идоракунии ҳаёти сиёсии ҷомеаро, - қонуниятҳо, методҳо ва категорияҳои сиёсатшиносиро; - омӯзиши мафҳуми «низоъ», инкишофи донишҳо оид ба сохт, шакл ва роҳҳои ҳалли онҳо; ***Тавонад*** - малакаи муошırати сиёсии шифоҳӣ дар фазои илмӣ-амалӣ; - дуруст таҳлил ва дарк намудани масъалаҳои сиёсии давлатро; - ташаккули ҷаҳонбинии сиёсӣ ва ҳақиқати сиёсиро муайян намоянд; - ҳифз намудани манфиатҳои миллии давлатро; - баланд бардоштани маданияти сиёсии шаҳрвандиро; - дуруст таҳлил намудани ахборҳои сиёсии ВАО-ро; - дарки масъалаҳои асосии ҳаёти сиёсӣ ва фаҳми дурусти моҳияти онҳо, муайян намудани тарзи муносибат ба онҳо; - тамоили инкишофи равандҳои сиёсиро кушода, вазифаи пешбининамоиро объективона иҷро намояд; ***Малака пайдо намояд*** - қобилияти таҳлил кардан ва хулосаи зарурӣ баровардад; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонанд; - нишон додани маданияти сиёсӣ ва донишу малакаи илмӣ; - мустақил таҳлил кардани масъалаҳои сиёсии имрузаи давлат; - дуруст баён намудани фикру ақидаҳои худ оид ба сиёсати давлатӣ.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Китобҳои дарсӣ, кабинети лингофонӣ, компютери фардӣ, проектор
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести компютерӣ)

1.1.7. Ҳуқуқ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Ҳуқуқ низоми қоидаҳои ба ҳама ҳатмӣ рафтор буда, аз тарафи давлат қабул, тасдиқ ва муқарар карда шуда, муносибатҳои муҳими ҷамъиятиро ба танзим медарорад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - луғат ва истилоҳҳои фанни мазкурро; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; Номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро. **Тавонад:** - интихоби ғояҳои асосии фанни ҳуқуқ дуруст қабул карданро; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳои ҳуқуқӣ дар рафти машғулиятҳо; - дуруст натиҷагирӣ намудан аз хулосаҳои таҳқиқотӣ - дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои ҳуқуқиро - ташхиси дурусти илмии ҳуқуқ аз илмҳоидигари ҷомеашиносӣ; **- Аз худ намояд:** - мақсаду вазифаҳои фанни «Ҳуқуқ»- ро; - назарияҳои асосии муҳаққиқони соҳаро; - таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи ҳуқуқ; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати электронӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, компютерӣ)

Wondershare PDFelement

Wondershare
PDFelement

1.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ЗАБОНӢ

1.2.1.Забони тоҷикӣ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Бозкушоии моҳияти омӯзиши забони тоҷикӣ дар факултетҳои гуманитарӣ-ҷамъиятӣ ва табиӣ-риёзии донишгоҳҳои омӯзгорӣ. Дар ин росто, омӯзиши қоидаҳои навишт, аломатҳои китобат, аз худ намудани масоили марбут ба ҳуҷҷатнигорӣ, муаррифии дурусти масъалаҳои ихтисосӣ, мукотиботи ихтисосӣ, истифодаи дуруст ва самараноки луғатҳои соҳавӣ, ибораҳои ихтисосӣ, услуби машқҳои ихтисосӣ, кор бо матнҳои марбута ва таҳлили онҳо, маданияти нутқи донишҷӯён, одоби муошират, такмили тавоноии шогирдон дар иншои эссеҳо, маърӯза аз рӯйи ихтисос пешбинӣ шудааст.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Дар натиҷаи омӯзиши фанни забони тоҷикӣ донишҷӯён бояд чунин салоҳиятҳои касбиро соҳиб шаванд: **бояд донанд:** - омӯзиши қоидаҳои навишт; -аломатҳои китобат; -аз худ намудани масоили марбут ба ҳуҷҷатнигорӣ; -муаррифии дурусти масъалаҳои ихтисосӣ; -ташреҳи истилоҳҳои ихтисосӣ; -мукотиботи ихтисосӣ; -истифодаи дуруст ва самараноки луғатҳои соҳавӣ; -ибораҳои ихтисосӣ; -услуби машқҳои ихтисосӣ; -кор бо матнҳои марбута ва таҳлили онҳо; -маданияти нутқи донишҷӯён; -одоби муошират; -такмили тавоноии шогирдон дар иншои эссеҳо. **бояд тавонанд:** - иттилоотро ба дониш табдил дода тавонад; - мавқеи ихтисоси худро дар фаҳмиши забони тоҷикӣ ҷой дода тавонад; - аз нигоҳи забони тоҷикӣ ба равандҳои ҷаҳонӣ баҳо дода тавонанд. **азхуд намоянд:** -имлои забони тоҷикиро - луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан интишор шудаанд; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро: малака пайдо кунанд: -мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда, хулосаи зарурӣ бароранд; -мустақилона кор карда тавонанд; -истифода намуда тавонистани компютер, проектор ва интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, таъминотҳои барномавӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Саволу ҷавоб, билет, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (хаттӣ/шифоҳӣ)

1.2.2. Забони русӣ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Фанни **Забони русӣ аз рӯи ихтисос** барои факултетҳои ғайрифилологӣ таҳия гардидааст. Забони русӣ забони муоширати байни миллатҳо ба шумор меравад. Забони русӣ барои ғанӣ гардидани забони миллии мо таъсири муфид мерасонад. Оиди боигарӣ ва иқдидори забони русӣ мутафаккирони адабӣ ва ҷамъиятӣ – шоирони классики рус дар осори худ қайд намудаанд. Забони русӣ аз рӯи ихтисос барои баланд бардоштани маданияти нутқи донишҷӯён, шуурнокӣ, забондонӣ ва муошират онҳо бо ин забон истифода бурда мешавад. Забони русӣ аз рӯи тахассус барои мукаммал намудани нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ, аз худ намудани матнҳои тахассусӣ, таҳлилу тавзеҳ додани мундариҷаи матн истифода бурда мешавад.
Намуди машғулиятҳо	Амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: Донад:

Wondershare PDFelement

аз тадриси фан ба даст меоянд	-луғат ва истилоҳҳои фанни мазкурро; -номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; -номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро; Тавонад: -Интихоби ғояҳои асосии фанни забони русиро дуруст қабул карданро; -омода намудани амсилаҳои махсуси фанро; -ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳои фани забони русӣ да рафти машғулиятҳо; -дуруст натиҷагирӣ намудани аз хулосаҳои таҳқиқотии фанни
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.2.3. Забони хориҷӣ (англисӣ) аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	Мақсади асосии омӯзиши фанни мазкур аз худ намудани забони англисӣ буда, озодона баён доштани он мебошад. Инчунин, низом ва сохтори забон ва воҳидҳои забонӣ, маводи луғавиро аз бар намоянд.
Намуди машғулиятҳо	Амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** -тарзи талаффузи овозҳо, оҳанг, задагузорӣ ва хусусияҳои асосии тарзи пурраи талаффуз, ки барои робитаи касбӣ хос мебошанд; -ҳадди кифояи донистани луғатҳо дар ҳаҷми 4000 воҳиди лексикӣ, ки дорои хусусияти умумӣ, инчунин маишӣ, истилоҳотӣ, умумиилмӣ, расмӣ ва ғайра мебошанд; -проблемаҳои калимабандӣ, воҳидҳои фразеологӣ, тарзҳои асосии муошырати хаттӣ ва шифоҳӣ; -муошират, нутқи муколамавӣ ва монологӣ бо истифодаи воситаи техникӣ. ***Тавонад*:** - мантро тарҷума карда аз забони англисӣ ба забони тоҷикӣ; - фикру андешаи худро баён карда ба забони англисӣ; - ҷумлаву ибора сохта ба забони англисӣ; - матнро бо забони англисӣ озодона нақл намояд; **аз худ намояд:** - луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи маводҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯъҳои асосии ин фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, эссе, диктант
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.3. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАБИЙ-ИҚТИСОДӢ ВА ТЕХНОЛОГИЯИХОИ ИНФОРМАТСИОНӢ

1.3.1.Технологияҳои информатсионӣ

Тавсифи мухтасари фан	Барномаи таълимии мазкур барои донишҷӯёни ғайриихтисоси информатика, ки аз рӯи низоми кредитии таҳсилот таълим мегиранд, ба сифати дастури асосии омӯзиши фанни информатика пешбинӣ шудааст. ✓ Манбаи аввал омӯзиши системаи иттилоотии тасвири олам ва қонуниятҳои иттилоотии умумии сохту тарзи кори системаҳои худидора, аз қабили системаҳои биологӣ, ҷамъиятӣ ва техникӣ мебошад. Хусусияти ин системаҳо дар имкони иҷрои мақсадноки амалҳо зоҳир гардида, рафтори онҳо тавассути узвҳои қабул, табдил ва татбиққунандаи иттилоотиашон идора карда мешавад; ✓ Манбаи дуюм ба омӯзиши усулҳо ва воситаҳои техникии дарёфт, гирдоварӣ, захира, табдил, ирсол ва истифодаи иттилоот бо ёрии компютер ва василаҳои технологии муосир бахшида шудааст. Ин манба

Wondershare PDFelement

	пеш аз ҳама ба татбиқи маводи таълимӣ дар ҳаёт ва ба фаъолияти амалӣ омода сохтани донишҷӯён алоқаманд мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст бояд: **Донад:** - терминалогияи асосии соҳаи компютер, фаҳмиши имкониятҳои реалӣ ва хусусияти истифодаи технологияи компютерӣ, донистани тенденсияи тараққиёт ва такмили он, аниқ муайян кардани талаботҳои худ, ҳамчун истифодабарандаи системаи компютерӣ; - методи таҳлил, сохтор, пешниҳод ва коркарди информатсия; - методи коркардабароии алгоритмҳо ва интихоби программаҳо барои ҳалли масъала бо ёрии компютер. - мутахассис аз рӯи талаботи назария ва амалия бояд тайёрии баланди тахассусӣ дошта, аз асосҳои илм бархӯрдор, фазилату маданияти баланд ва ҷаҳонбинии васеъ дошта бошад. - мутахассис ихтисоси худро комилан донад, назарияро бо амалия бипайвандад, дониши хешро мутассил баланд бардорад, доираи назарияро васеъ намояд, аз вақт самаранок истифода барад, аз усулу тарзҳои нав ва таҷрибаи пешқадам хуб огоҳ бошад, барнома ва ҳама маводи таълимиро таҳлил карда, онҳоро баҳо дода тавонад, байни шогирдон ва умуман доираи васеи мардум кори таълиму тарбияро самаранок корбаст карда тавонад. - дорои асосҳои таълифи ҳуҷҷатҳо ва барномаҳои таълимӣ дошта бошад ва онҳоро дар ташаккули мазмуни таълим истифода бурда тавонад; - системаи муассисаҳои маориф ва асосҳои идоракунии онҳоро донад; - асосҳои ташкили корҳои таҷрибавӣ ва тадқиқотиро дар соҳаи маориф донад; - дорои системаи донишҳо доир ба методология ва назарияи асосҳои методикаи таълими информатика бошад; - малакаҳои дар амалия татбиқ карда тавонистани усулҳо, шаклҳо ва воситаҳои таълими истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро дошта бошад, таҷрибаи пешқадами методиро ҷамъбаст карда тавонад; - дорои системаи донишҳо оид ба методикаи замонавии таълими истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир дар муассисаҳои таълимии равияҳои гуногун бошад. **Тавонанд:** - иҷрои амалиётҳои асосӣ бо файлҳо ва папкаҳо дар Windows; - дуруст интихоб намудани замимаҳои зурури барои сохтани ҳуҷҷатҳо; - сохтан ва таҳрир намудани ҳуҷҷатҳо дар Word; -бо ёрии барномаи Excel кор кардан; -бо ёрии барномаи Power-Point презентатсия сохтан ва кор кардан; - истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро ҳамчун тарзи махсуси донистани олам мефаҳмад тасаввуроти том дар бораи мавқеъ ва роли истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир дар тағироти инсон ва фарҳанги ҷаҳонӣ дошта бошад; - системаи сохторҳои асосии информатикӣ ва методи аксиоматикиро донад; - мафҳумҳои истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир, усулҳои ададӣ, алгебра ва назарияи ададҳо, мантиқи математикӣ ва назарияи эҳтимолиро донад, умумӣ будани онҳо, ки татбиқи васеъ доранд фаҳмад, дар бораи инкишофи онҳо тасаввурот дошта бошад; - ғояҳои фундаменталӣ ва методҳои фанни информатикаро дар сатҳи эҷодӣ ба ибтидоӣ ва ҳолатҳои нав гузошта шударо донад; - методологияи сохтори модел истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро донад; - рамзҳои истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро барои ифодаи муносибатҳои миқдорӣ ва сифатӣ, инчунин соҳаҳои фан озодона истифода барад; - зарурати мантиқан қатъӣ будани матнҳои истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро фаҳмад; - малакаи гузаронидани исботҳои ҷумлаҳои информатикӣ дошта бошад; - матнҳои истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро мустақилона омӯхта тавонад; - моделҳои мушаххаси истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

	муосирро дар иқтисодиёт, экология, иҷтимоиёт, равоншиносӣ донад; - усулҳои ададии мушаххаси ҳалли масъалаҳоро дар компютер донад; - асосҳои илмии курси истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро донад; - методҳои информатикӣ ва ахборотии моделирониро, ки имконияти татбиқи истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосирро дар ҷабҳаҳои гуногуни фаъолияти инсон кушода медиҳад, донад; - зина асосии таърихи истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир донад ва дар бораи тамоюлҳои замонавии тараққиёти он тасаввурот дошта бошад; - қобилияти азхудкунии истифодаи маводҳои мултимедӣ ва воситаҳои техникаи муосир хонандагонро муайян ва онро инкишоф дода тавонад; - масъалаҳои китоби дарсии информатикаро ҳал карда тавонад; **Малака пайдо намояд.** -луғату истилоҳҳои фанни мазкурро; -номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан доир шудааст; -номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудааст; -номгӯи мавзӯҳои асосии фанро. г) малака пайдо кунанд: -мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарури бароранд; -мустақил бо технологияи муосир кор карда тавонанд; -истифода намуда тавонистани компютер, проектор ва интернет. -маълумоти умумӣ дар бораи фанни истифодаи маводҳои мултимедӣ; -омӯзиши фаҳмишҳои асосии системаи оператсионии Windows ва тарзи кор бо он; -омӯзиши усулҳои кор бо барномаҳои стандартии Windows; -тағйир намудани ҳуҷҷатҳои матнӣ бо ёрии редактори матнии Word; -омӯзиши усулҳои хисобкуниҳои бисёрзинагӣ, созиши диаграмма ва гарфикҳо бо ёрии ҷадвали электронии Excel; -тақдими PowerPoint дар шакли электронӣ ё ба воситаи INTERNET; -алоқамандии PowerPoint бо барномаҳои Word, Excel ва ғайраҳо; -бунёд дохил ва истифодабарии пойгаҳи маълумотҳои маҳдуд бо ёрии ACCESS; -вирусҳои компютерӣ ва шабакаҳо; -қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; -таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад; -бо ҳамтоёни худ барои ҳамкорӣ кардан омода аст; -тарзу роҳҳои қабул, ҳифз ва коркарди маълумотҳо (иттилоот)-ро аз худ кардааст ва бо компютер ҳамчун ба воситаи идоракунии иттилоот кор кардан метавонад; - барои гирифтани иттилоот аз шабакаҳои глобалии интернетӣ кор кардан қобилият дорад; -аз санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ истифода бурданро омӯхтааст; -аҳамияти иҷтимоии касби ояндаи худро медонад ва барои татбиқи фаъолияти касбӣ ҳавасманд аст.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Синфхонаи компютерӣ,компютерҳои фардӣ, проэктор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

1.3.2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография

Тавсифи мухтасари фан	Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография аз он сарчашма мегирад, ки баъди пайдо намудани дониш ва тасавурот оид ба табиату захираҳои он донишҷӯён минбаъд донишу малакаи худро нисбати дуруст ва оқилона ҷойгиркунии соҳаҳои истеҳсолот ва дар ин асос самаранок истифода бурдани сарватҳои табиии кишвар васеъ менамоянд, инчунин ҳолати ҳозира ва ояндаи демографии кишвар хусусан таваллуд, фавт ва афзоиши аҳолии кишварро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст	**Донишҷуе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст бояд;** **Донад:**

Wondershare
PDFelement

меоянд	- азхуд намудан ва омӯхтани мавқеи географии Тоҷикистон; - пайдо намудани маълумот оид ба сарватҳои табиӣ, географияи ҷойгиршавӣ ва аҳамияти иқтисодии онҳоро; - пайдо намудани маълумот оид ба аҳолии Тоҷикистон: географияи ҷойгиршавӣ, афзоиши табиӣ, зичӣ, таркиби миллӣ, захираҳои меҳнатӣ; - пайдо намудани маълумот оид ба таркиби соҳавии хоҷагии халқ: - пайдо намудани маълумот оид ба ноҳиябандии иқтисодӣ ва робитаҳои иқтисодии Тоҷикистон; - пайдо намудани маълумот оид ба мақсад ва вазифаҳои фанни демография; - пайдо намудани маълумот оид ба аҳамияти омӯзиши демографии шумора, таркиби аҳолӣ ва муҳоҷирати аҳолӣ; - пайдо намудани маълумот оид ба вазъияти демографӣ ва сиёсати демографӣ; - пайдо намудани маълумот оид ба танзими оила ва пешгуиҳои демографӣ;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести кампютерӣ)

1.3.3. Экология

Тавсифи мухтасари фан	Экология илмест, ки муносибати организмҳои зиндаро байни худ ва бо муҳити зист, инчунин мавқеи инсонро дар биосфера меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	**Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:** **Донад:** ▪ мафҳумҳо, ҳодисаҳо ва мушкилотҳои экологиро; ▪ қонуниятҳои асосии муҳофизати табиатро; ▪ усулҳои ҳифзи муҳити зисти мавҷудоти зиндаро; ▪ омӯхтани гардиши моддаҳо ва намудҳои онро; ▪ аз худ намудани муҳити зист ва қонуниятҳои он; ▪ захираҳои биосфера ва ҳифзи онҳоро; ▪ нишондиҳандаҳои дигаргуншавии биосфераро; ▪ аҳамияти биосфера ба мавҷудоти зиндаро. **Тавонад:** ▪ иттиолотро ба дониш табдил дода тавонанд; ▪ мавқеи ихтисоси худро дар фаҳмиши инсони муосир доштаро таҳлил карда тавонанд; ▪ Маҳорати суханронӣ доир ба масъалаҳои глобалиро тавонад; ▪ аз нигоҳи илми экологияи инсон ба равандҳои ҷаҳони муосир баҳо дода тавонанд. **Аз худ намояд:** ▪ луғату истилоҳоти фанро аз худ намоянд; ▪ номгӯи адабиётҳои лозимиро, ки доир ба фанни мазкур аст; ▪ Мавзӯҳои таҳқиқотии илми экологияро аз худ кунад; ▪ Донишҳо доир ба масъалаҳои глобалии экологӣ аз худ кунад;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Шифоӣ, супориши тестӣ, сӯҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2. БАХШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.1. МОДУЛИ ФАНҲОИ УМУМИКАСБӢ

2.1.1. Химия

Тавсифи мухтасари фан	Химия- илм дар бораи моддаҳо, сохт, таркиб, хосият ва ба ҳамдигар табдилёбии моддаҳоро меомӯзад. Фанни «Химия» ба гурӯҳи фанҳои ҳатмии бахши фанҳои тахассусӣ аз рӯйи ихтисосҳои химия, химия-биология, химия-экология ва биология-химия дохил мешавад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ.

Wondershare PDFelement

Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донанд:*** - луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан доир шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро. ***Тавонанд:*** - иттиолотро ба дониш табдил дода тавонанд; - мавқеи ихтисоси худро дар фаҳмиши химияиии умумии муосир дошта бошад; - аз нигоҳи химияи умумӣ ба равандҳои ҷаҳони муосир баҳо дода тавонанд. ***Аз худ намоянд:*** - мақсаду вазифаҳои фанни "Химия"-ро; - мавзӯҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарури бароранд; - мустақил бо асбобҳои химиявӣ кор кардан; - истифодаи амалии усулҳои тадқиқотии фанро аз худ намояд.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютер, проектор, тахтаи электронӣ, видеороликҳо, презентатсияҳо, плакатҳо.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯҳбати инфиродӣ, санҷишҳои хаттӣ.
Шакли арзёбии натиҷаи ихоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ), шифоҳӣ

2.1.2. Физикаи тиббӣ ва математика

Тавсифи мухтасари фан	Физикаи тиббӣ (инчунин физикаи биотиббӣ, биофизикаи тиббӣ ё физикаи амалӣ дар тиб) асосан татбиқи равишҳо, назария ва усулҳои ҷисмонӣ дар тиб ё тандурустӣ мебошад. Кафедраҳои физикаи тиббӣ одатан дар беморхонаҳо ё донишгоҳҳо таъсис дода мешаванд. Физикҳои тиббӣ дар соҳаҳои зерини тиб мавҷуданд: онкологияи радиатсионӣ, радиологияи диагностикӣ ва интервенсионалӣ, тибби ядрой ва муҳофизати радиатсионӣ. Дар амалияи клиникӣ физики тиббӣ номи як касби муайяни тиббӣ мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** ➢ мафҳумҳои асосии фанни «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро; ➢ аҳамияти омӯзиши фанни «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро дар ҷараёни таълим; ➢ сохтори курси «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро; ➢ методҳои гуногуни таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ; ➢ усулҳои ташкил кардани ҷараёни таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ; ➢ ташкил кардан ва таҷҳизонидани кабинети физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ; ➢ методҳои ташкилу гузаронидани навъҳои гуногуни дарси физикаи тиббӣ ва математикаро; ➢ методҳои ташкилу гузаронидани навъҳои гуногуни машғулиятҳои берунисинфӣ аз физикаи тиббӣ ва математикаро; ➢ методҳои ташкилу гузаронидани навъҳои гуногуни озмоишҳои физикаи тиббӣ ва математикаро; ➢ методҳои ташкилу гузаронидани практикуми физикаи тиббӣ ва математикаро; ➢ методҳои истифодаи усулҳои интерактивии таълими физикаи тиббӣ ва математикаро; ➢ методикаи ташаккул додани мафҳумҳо, қонунҳо, назарияҳо, доир ба манзараи муосири илмии олам, доир ба имкониятҳои васеи татбиқи қонунҳо дар техника ва технология; ➢ методикаи ташаккул додани ҷаҳонбинии илмӣ, дуруст фаҳмондани сохти олам; ➢ методикаи ташаккул додани шавқу ҳаваси хонандагон ба физика ва техника, инкишофи қобилияти эҷодӣ, дарк кардани мақсадҳои

Wondershare PDFelement

	илм, баланд бардоштани таҳсилот ва бошуурона интихоб кардани касб; ➢ методикаи тарбияҳои ғоявию сиёсӣ, инсонпарварӣ, ватандӯстӣ, меҳнатдӯстӣ, башардӯстӣ, экологӣ, иҷтимоию иқтисодӣ ва ғ. ✓ **Тавонад:** мафҳумҳои асосии фанни «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро шарҳу эзоҳ диҳанд; ✓ аҳамияти омӯзиши фанни «Физикаи тиббӣ ва математика»-ро дар чараёни таълим маънидод намоянд; ✓ методҳои гуногуни таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ амалӣ кунанд; ✓ таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ ба роҳ монанд; ✓ кабинети физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ ташкил кардаву таҷҳизонанд; ✓ навъҳои гуногуни дарси физикаи тиббӣ ва математикаро ташкилу гузаронанд; ✓ навъҳои гуногуни машғулиятҳои берунисинфӣ аз физикаи тиббӣ ва математикаро ташкилу гузаронанд; ✓ навъҳои гуногуни озмоишҳои физикаи тиббӣ ва математикаро ташкилу гузаронанд; ✓ практикуми физикаи тиббӣ ва математикаро ташкилу гузаронанд; ✓ усулҳои интерактивии таълими физикаи тиббӣ ва математикаро истифода намоянд; ✓ мафҳумҳо, қонунҳо, назарияҳо, доир ба манзараи муосири илмии олам, доир ба имкониятҳои васеи татбиқи қонунҳо дар техника ва технологияро ташаккул диҳанд; ✓ ҷаҳонбинии илмии хонандагонро ташаккул диҳанд ва сохти оламро дуруст фаҳмонанд; ✓ шавқу ҳаваси хонандагонро ба физикаву техника бедор кардаву ташаккул диҳанд, қобилияти эҷодии онҳоро инкишоф диҳанд, мақсадҳои илмро дарк намоянд, сифати таҳсилотро баланд бардоранд ва ба бошуурона интихоб кардани касб аз ҷониби хонандагон мусоидат кунанд; ✓ тарбияҳои ғоявию сиёсӣ, инсонпарварӣ, ватандӯстӣ, меҳнатдӯстӣ, башардӯстӣ, экологӣ, иҷтимоию иқтисодии хонандагонро амалӣ намоянд. **Аз худ намояд:** • методҳои гуногуни таълими физикаи тиббӣ ва математикаро дар муассисаҳои таълимӣ; • сохтори курси физикаи тиббӣ ва математикаи мактабиро; • луғату истилоҳои фанни мазкурро; • номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; • номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; • номгӯи мавзӯъҳои асосии фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютерӣ фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, асбобхои лобаратори
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.3.Химияи биологӣ

Тавсифи мухтасари фан	Химияи биологӣ илмест, ки ба омӯзиши таркибу сохти химиявии моддаҳои ба таркиби организмҳои зинда дохилшаванда, роҳҳои ҳосилшавӣ ва вайроншавии онҳо машғул мебошад. Дар ин қисм бояд доир ба масъалаҳои ташаккулёбӣ ва таърихи инкишофи химияи биологӣ, саҳми олимони Тоҷикистон дар инкишофи он пайдоиши истилоҳҳои асосӣ, алоқаи он бо дигар фанҳо, аҳамияти саноатӣ, тиббӣ ва биологии химияи биологӣ, роли он дар инкишофи саноат, кишоварзӣ ва илм маълумотҳо дода шаванд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст бояд: донад;

Wondershare PDFelement

меоянд	- фаҳмиш оид ба биохимия ва вазифаҳои он; - мафҳумҳои асосии биохимия, шохаҳои фанҳои биохимияро, таърихи ташаккули фанро; - дар бораи, аминокислотаҳо, карбогидратҳо, витаминҳо, ферментҳо ва кислотаҳои нуклеӣ; - дар бораи пайдоиши фанни биохимия ва табаддулотҳои организми зиндаро; - дар бораи равандҳои биохимиявӣ; - фаъолияти организмҳои зинда дар протсесҳои биохимиявиро; - табаддулотҳои биохимиявии организмҳоро; **тавонад**; - шинохтани пайвастагиҳои муҳимтарини биохимиявиро; - шинохтани ҳодисаҳои биохимиявӣ, сабабу натиҷаи онҳоро; - алоқамандии табиату инсонро дарк карда тавонанд; **аз худ намояд**; - луғату истилоҳҳои фанни мазкурро; - номгӯи адабиёту мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электорӣ, ҷамъовардаҳои табиати зинда
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳӣ)

2.1.4. Биология

Тавсифи мухтасари фан	Биология - илм оиди ҳаёт буда, номаш аз маҷмӯи ду калимаи юнонӣ: bios (ҳаёт) ва logos (сухан, таълимот) ибтидо ёфтааст. Биология сохт, фаъолияти ҳаётӣ ва муҳити зисти тамоми мавҷудоти зиндаро ҳамаҷониба меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - луғат, истилоҳҳо ва номи китобҳои дарсии фани мазкурро; - аломатҳо ва зинаҳои ташаккулёбии материяи зинда; - таркиби биохимиявии мавҷудоти зиндаро; -сохтор ва хусусиятҳои физиологии организмҳоро; - тағйирпазирии ирсиро, мутатсия ва тағйирпазирии мутатсиониро, таснифи мутатсия, касалиҳои дар ин замина пайдошуда ва сабаби ба вуҷуд омадани онро; - истифодаи микроорганизмҳо дар равандҳои гуногуни технологӣ, микробиологияи саноатӣ. Муҳандисии генӣ; - Муваффақиятҳои илмии тиббӣ, биологӣ, селексияи ҷаҳонӣ ва селексияи Ватанӣ. Корҳои баанҷомрасонидаи олимони тоҷик дар соҳаи соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқ ва ғайраҳо; - истифодаи донишҳои биологиро дар соҳаҳои гуногуни истеҳсолӣ донад. ***Тавонад*** - ҷиҳатҳои хоси мавҷудияти ҳаётро нишон дода тавонад; - моҳияти ҳаётро дарк карда тавонад; ба амалан муҳаё сохтани шароитҳои зарурии ҳаётӣ сарфаҳм равад; - моҳияти асоси ягонаи бунёдии тамоми мавҷудоти зиндаро дарк намояд; - аҳамияти ин донишҳоро дар беҳдошти вазъи сиҳатии худ ва наздикон дарк намояд; - Аз уҳдаи ҳалли масъалаҳои амалӣ оид ба ирсият ва тағйирпазирӣ баромада тавонад; - мутатсияҳои зарарнок ва фоиданокро фарқ карда тавонад; - таърихи истифодаи донишҳои биологиро дар соҳаҳои гуногуни истеҳсолӣ шарҳ дода тавонад; муқоисапазир будани механизмҳои фаъолияти организмҳо ва технологияи муосиро шарҳ дода тавонад. - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Аз худ намояд*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро;

Wondershare PDFelement

	- малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.1.5. Забони лотинӣ

Тавсифи мухтасари фан	Барномаи таълимии «Забони лотинӣ» бо мақсади омӯзиши паҳлӯҳои асосии забони лотинӣ ба донишҷӯёне, ки ба омӯзиши забонҳои хориҷии кишварҳои аврупоӣ сару кор доранд ҳамчун замина омӯзонида мешавад. Хусусан ба донишҷӯёни шуъбаҳои франсавӣ, олмонӣ ва англисӣ омӯзиши забони лотинӣ муҳим ва зурур арзёбӣ мешавад, зеро забони лотинӣ модари забонҳои мазкур ба шумор рафта, бе огоҳӣ аз ин забон омӯзиши воқеии забонҳои кишварҳои ғарбӣ ба даст намеояд.
Намуди машғулиятҳо	Амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, лотинӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** -тарзи талаффузи овозҳо, оҳанг, задагузорӣ ва хусусияҳои асосии тарзи пурраи талаффуз, ки барои робитаи касбӣ хос мебошанд; -ҳадди кифояи донистани луғатҳо дар ҳаҷми 1000 воҳиди лексикӣ, ки дорои хусусияти умумӣ, инчунин маишӣ, истилоҳотӣ, умумиилмӣ, расмӣ ва ғайра мебошанд; -проблемаҳои калимабандӣ, воҳидҳои фразеологӣ, тарзҳои асосии муоширати хаттӣ ва шифоҳӣ; ***Тавонад*:** - мантро тарҷума кардан аз забони лотинӣ ба забони тоҷикӣ; - фикру андешаи худро баён кардан ба забони лотинӣ; - ҷумлаву ибора сохтан ба забони лотинӣ; - матнро бо забони лотинӣ нақл кардан; **аз худ намояд:** - луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи маводеро, ки доир ба ин фан нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯъҳои асосии ин фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, эссе, диктант
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тести комютерӣ, шифоҳӣ ва хаттӣ)

2.1.6. Морфология (Анатомияи одам+гистология)

Тавсифи мухтасари фан	Анатомия одам илмест, ки шакл сохти бадани инсонро аз нуктаи назари инкишофи вазифаи онхо ва ба хам таъсир кардани сохтору вазифави вобаста ба мухити атроф меомузад. Анатомия аз калимаи юнони – (antemno, аз юнони-чок ё ташрех кардан) гирифта шудааст. Анатомияи одам як кисми фанни биология буда ходисахои хаётро дар бар мегирад ва инкишофи мавчудияти зинда, сохту вазифаи онхоро меомузад. Фанни анатомия тахкурсии хамаи илмхои тибби буда бе донистани он ягон сохаи мустакили тибро аз худкардан гайри имкон аст. Анатомия бо дигар фанхои биологи аз чумла бо фаннхои морфология, гисталогия, эмброология физиология сахт алокаманд аст. Гистология як бахши анатомия мебошад, ки ба сохтори микроскопии бофтаҳо ва ҳуҷайраҳое, ки организмро ташкил медиҳанд, барои беҳтар фаҳмидан ва таҳлили фаъолияти онҳо тамаркуз мекунад. Гистология як ихтисосест, ки аз омӯзиши сохтори бофтаҳои органикӣ дар зери микроскоп, хоҳ одам, хоҳ ҳайвонот ё наботот иборат аст. Дар тиб, он ба ошкор ва ташхиси баъзе патологияҳо, инчунин ба корҳои сершумори тадқиқотӣ мусоидат мекунад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ

Wondershare PDFelement

Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - аҳмияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифаҳои фанни анатомияи одамро донад; - давраҳои асасии инкишофи бадани одам; - сохти бадани одам хусусиятҳои синнусолӣ, ҷинсӣ ва шахсӣ. - сохти узвҳои бадан дар айёми кӯдакӣ, наврасӣ ва ҷавонӣ. - сохти бадани одами болӣ - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои скелет ва мушакҳоро донад; - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои системаи асаб, системаи узвҳои ҳис, нафаскаши, ихроҷ, системаи ҳазима, ғадудҳои тарашуҳи дохили, системаи дил ва рагҳоро донад; - истифодаи маълумотҳо дар тиб - таълимоти И.М.Сеченовро ва И.П.Павловро оид ба фаъолияти асаб донад; - сохт ва накши анализаторҳоро; - фаъолияти инсонро дар шароити номусоид. - фарқи бадани инсон аз бадани ширхӯрон. - инкишофи мағзи сар, инкишофи нутқ. Барои чуқур аз худ намудани мавод вобастагии курси лексионӣ, амалӣ, таҷрибаи лабораторӣ, истифодабарии пепаратҳо нақша, ҷадвал ва слайдҳо лозим аст. **Тавонад:** - ассимилятсия ва диссимилятсияро фарқ карда тавонад; - оид ба сохт ва функсия системаи такяву ҳаракат, узвҳои сомеа, мувозинат, ҳиссиёти мушак, ломиса, шомма маълумот дода тавонад; - оид ба сохт, функсияҳои узвҳои дохилӣ; дил, шушҳо, гурдаҳо, меъда, рӯдаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилива мағзи сар маълумот дода тавонад; - дониши назариявӣ ва маҳоратӣ таҷрибавиро дар машғулиятҳои таҷрибавӣ ва илмию – тадқиқотӣ истифода бурдан тавонистан. -донишҷӯйён бояд донишҳои гирифта ва сарчашмаи адабиётҳоро барои минбаъд болоравии сатҳои тайёрии назариявии худ истифода бурда тавонад. - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқотӣ назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад: - методҳои оддии тадқиқотҳои морфологию, анатомӣ, физиологӣ истифода бурда тавонад. - аз фанни мазкур супоришҳоро дуруст таҳия карда тавонад; **Аз худ намоянд:** - луғати истилоҳи фанни мазкурро; - номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба анатомияи одам нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз анатомияи одам таҳия шудааст; - номгуи мавзуҳои асосии фанни анатомияи одам (давоми дарс). **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил бо асбобу объектҳои анатомӣ кор кардан; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯхбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.7. Физиологияи нормалӣ

Тавсифи мухтасари фан	Физиологияи нормалӣ таълими хотимавӣ дар қисмати таълимӣ то клиникии биологию тиббии донишҷуён биохимия, анатомия, гистология, аз тарафи дигар бо физиологияи патологӣ, фармокология, ва фанҳои препедевтикии клиникӣ алоқаманд аст. Ин фан дар асоси муносибати таҳлилию синтетикӣ бо баҳодиҳии функсияҳои гуногуни организми солим аз нуқтаи назари механизмҳо ва танзими онҳо таълим дода мешавад. Асоси илмии ин фан пешбинии вазъи фаъолият, қобилияти корӣ ва саломатии инсон мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД

Wondershare PDFelement

Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** -аҳмияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифаҳои фанни физиологияи нормалиро донад; - давраҳои асосии инкишофи бадани одам; - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои системаи асаб, нафаскашӣ, ихроҷ, ҳазми хурок, мубодилаи моддаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилӣ, хун, дил ва рагҳоро донад; - истифодаи маълумотҳо дар тиб. - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои фаьолияти функсионалии узвҳоро донанд; - сохт ва накши анализаторҳоро; - пешгирии касалиҳо ва обутоб додани мушакҳои бадан; - фаъолияти инсонро дар шароити номусоид. Барои чуқур аз худ намудани мавод вобастагии курси лексионӣ, амалӣ. таҷрибаи лабораторӣ, истифодабарии препаратҳо, нақша, ҷадвал ва слайдҳо лозим аст. **Тавонад:** - ассимилятсия ва диссимилятсияро фарқ карда тавонад; - оид ба сохт, функсия ва гигиенаи узвҳои сомеа, мувозинат, ҳиссиёти мушак, ломиса, шомма маълумот дода тавонад; - оид ба сохт, функсияҳои узвҳои дохилӣ; дил, шушҳо, гурдаҳо, меъда, рӯдаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилӣ ва мағзи сар маълумот дода тавонад; - дониши назариявӣ ва маҳораи таҷрибавиро дар машғулиятҳои таҷрибавӣ ва илмию – тадқиқотӣ истифода бурдан тавонистан. -донишҷӯйён бояд донишҳои гирифта ва сарчашмаи адабиётҳоро барои минбаъд болоравии сатҳи тайёрии назариявии худ истифода бурда тавонад. - қобилияти таҷлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад: - методҳои оддии тадқиқотҳои морфологию, анатомӣ, физиологӣ. - аз фанни мазкур супоришҳоро дуруст таҳия карда тавонад; **Аз худ намоянд:** - луғати истилоҳи фанни мазкурро; - номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба физиологияи одам ва ҳайвонот нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз анатомия ва физиология таҳия шудааст. **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил бо асбобу объектҳои физиологӣ кор кардан; - истифодаи компютер проектор ва шабакаи интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ ва кори хаттӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.8. Микробиология, вирусология

Тавсифи мухтасари фан	Микробиология илмест, ки инкишоф, афзоиш, ғизогирӣ ва паҳншавии микроорганизмҳоро дар кӯраи Замин меомӯзад. Вирус аз калимаи лотинии «virus» гирифта шуда, маъноаш «захр» аст. ***Вирусҳо***-организмҳои хурдтарини сироятӣ мебошанд, ки сохтори ғайриҳуҷайрави молекулавӣ (ғайритабий) доранд, дорои як намуди кислотаи нуклеин (ДНК ё РНК) мебошанд ва дар дохили ҳуҷайра ворид шуда баъд инкишоф меёбанд. Вирусология – ин илм дар бораи вирусҳо ва сохти морфологӣ, физиология, генетика ва эфолютсияи онҳо мебошад. Ба ду соҳаи калон чудо карда шудааст: вирусологияи тиббӣ ва байторӣ, ки роҳҳои ташхис, табобат ва пешгири бемориҳои инсон ва ҳайвонро тахти омӯзиш қарор медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд:

Wondershare PDFelement

аз тадриси фан ба даст меоянд	**Донад:** - аҳамияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намоянд; -қонуниятҳои нави рушд инкишоф ва сохтори микробҳо бо баҳисобгирии донишҳо ва дастовардҳои ҳозиразамони микробиологӣ ва вирусологӣ. - ҳолати асосии сохторӣ ҳуҷайраи прокариотӣ; методҳои тадқиқот; асоси сохтор ва хусусиятҳои сироятнокии микробҳо; -истифодаи маълумотҳо дар тиб, хоҷагии қишлоқ ва биотехнология; -дар натиҷаи омӯзиши фан донишҷӯён бояд дар бораи усулҳои рангкунӣ, инчунин дар бораи кишти тозаи ҳар як бактерия зинаҳои гуногуни инкишофи кишти тоза тасаввурот пайдо кунанд. - номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба вирусология нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз вирусология таҳия шудааст. **Тавонад:** - иттилотро ба дониш табдил додан; - донишҳои назарявӣ ва маҳорати таҷрибавиро дар машғулиятҳои таҷрибавӣ ва илмию – тадқиқотӣ истифода бурда тавонистан. - интихоби ғояҳои асосии фанни Вирусологиро дуруст қабул кардан; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; -ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳои сохти таҷрибавии ва мушоҳидавии вирусироро дар рафти машғулиятҳоро; - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунанд; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда тавонанд; - дар амал донишҳои назариявиро дар соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқ истифода карда тавонанд; - сифати корҳои иҷрошударо назорат бурда тавонанд; - масъалагузори карданро омӯхта онро иҷро карда тавонад; - усулҳои гуногуни рангкунӣ ва таҳлили биохимиявиро пурра ва аниқ омӯзанд; - мустақилона қарор қабул карда тавонанд. **Аз худ намояд:** -мақсаду вазифаи фанни "Микробиология" ва "Вирқсология" – ро; - назарияҳои асосии олимони соҳаро; - таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи микробиология ва вирқсологияро; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро. - номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан доир шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.9. Физиологияи патологӣ

Тавсифи мухтасари фан	Физиологияи патологӣ – илм дар бораи фаъолияти ҳаётии ҷисми бемори одам ва ҳайвонот, яъне физиологияи организми бемор мебошад. Маводи таҳқиқи физиологияи патологӣ бештар омӯзиши қонунҳои қмқмии вайроншавии вазифаи ҳуҷайра, узвҳо ва организми том ҳангоми бемориҳо мебошад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** -ахмияти шахсӣ (фардӣ) ва ичтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифахои фанни физиологияи патологиро донад; - давраҳои асосии инкишофи бадани одам; - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои системаи асаб, нафаскашӣ, ихроҷ, ҳазми хурок, мубодилаи моддаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилӣ, хун, дил ва рагҳоро донад; - истифодаи маълумотҳо дар тиб. - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои фаьолияти функсионалии узвҳоро

Wondershare
PDFelement

	донанд; - сохт ва накши анализаторҳоро; - пешгирии касалиҳо ва обутоб додани мушакҳои бадан; - фаъолияти инсонро дар шароити номусоид. Барои чуқур аз худ намудани мавод вобастагии курси лексионӣ, амалӣ. таҷрибаи лабораторӣ, истифодабарии препаратҳо, нақша, ҷадвал ва слайдҳо лозим аст. **Тавонад:** - ассимилятсия ва диссимилятсияро фарқ карда тавонад; - оид ба сохт, функсия ва гигиенаи узвҳои сомеа, мувозинат, ҳиссиёти мушак, ломиса, шомма маълумот дода тавонад; - оид ба сохт, функсияҳои узвҳои дохилӣ; дил, шушҳо, гурдаҳо, меъда, рӯдаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилӣ ва мағзи сар маълумот дода тавонад; - дониши назариявӣ ва маҳораи таҷрибавиро дар машғулиятҳои таҷрибавӣ ва илмию – тадқиқотӣ истифода бурдан тавонистан. -донишҷӯйён бояд донишҳои гирифта ва сарчашмаи адабиётҳоро барои минбаъд болоравии сатҳи тайёрии назариявии худ истифода бурда тавонад. - қобилияти таҷлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад: - методҳои оддии тадқиқотҳои морфологию, анатомӣ, физиологӣ. - аз фанни мазкур супоришҳоро дуруст таҳия карда тавонад; **Аз худ намоянд:** - луғати истилоҳи фанни мазкурро; - номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба физиологияи одам ва ҳайвонот нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз анатомия ва физиология таҳия шудааст. **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил бо асбобу объектҳои физиологӣ кор кардан; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбати инфиродӣ ва кори хаттӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.10. Анатомияи патологӣ

Тавсифи мухтасари фан	Анатомияи патологӣ як фанни илмӣ ва амалӣ мебошад, ки равандҳои патологӣ ва бемориҳоро бо ёрии илмӣ, асосан микроскопӣ, омӯзиши тағйиротҳое, ки дар ҳуҷайраҳо ва бофтаҳои бадан, узвҳо ва системаҳои узвҳо ба амал меоянд, меомӯзад. Дар айни замон мафхумхои «анатомияи патологи» ва «патолог» барои истинод ба фанни тиб асосан дар Федератсияи Россия ва як катор мамлакатхои собик СССР истифода мешаванд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - аҳмияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифаҳои фани анатомияи одамро донад; - давраҳои асасии инкишофи бадани одам; - сохти бадани одам хусусиятҳои синнусолӣ, ҷинсӣ ва шахсӣ. - сохти узвҳои бадан дар айёми кӯдакӣ, наврасӣ ва ҷавонӣ. - сохти бадани одами болӣ - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои скелет ва мушакҳоро донад; - сохт, таркиб ва вазифаҳои қисмҳои системаи асаб, системаи узвҳои ҳис, нафаскаши, ихроҷ, системаи ҳазима, ғадудҳои тарашуҳи дохили, системаи дил ва рагҳоро донад; - истифодаи маълумотҳо дар тиб - сохт ва накши анализаторҳоро; - фаъолияти инсонро дар шароити номусоид. - фарқи бадани инсон аз бадани ширхӯрон. - инкишофи мағзи сар, инкишофи нутқ.

Wondershare PDFelement

	Барои чуқур аз худ намудани мавод вобастагии курси лексионӣ, амалӣ, таҷрибаи лабораторӣ, истифодабарии пепаратҳо нақша, ҷадвал ва слайдҳо лозим аст. **Тавонад:** - ассимилятсия ва диссимилятсияро фарқ карда тавонад; - оид ба сохт ва функсия системаи такяву ҳаракат, узвҳои сомеа, мувозинат, ҳиссиёти мушак, ломиса, шомма маълумот дода тавонад; - оид ба сохт, функсияҳои узвҳои дохилӣ; дил, шушҳо, гурдаҳо, меъда, рӯдаҳо, ғадудҳои тарашуҳи дохилива мағзи сар маълумот дода тавонад; - дониши назариявӣ ва маҳоратӣ таҷрибавиро дар машғулиятҳои таҷрибавӣ ва илмию – тадқиқотӣ истифода бурдан тавонистан. -донишҷӯйён бояд донишҳои гирифта ва сарчашмаи адабиётҳоро барои минбаъд болоравии сатҳои тайёрии назариявии худ истифода бурда тавонад. - қобилияти таҳлилнамоиро аз худ мекунад; - таҳқиқотӣ назариявӣ ва таҷрибавиро истифода бурда метавонад: - методҳои оддии тадқиқотҳои морфологию, анатомӣ, физиологӣ истифода бурда тавонад. - аз фанни мазкур супоришҳоро дуруст таҳия карда тавонад; **Аз худ намоянд:** - луғати истилоҳи фанни мазкурро; - номгуи мақолаҳоеро, ки доир ба анатомияи одам нашр шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз анатомияи одам таҳия шудааст; - номгуи мавзуҳои асосии фанни анатомияи одам (давоми дарс). **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил бо асбобу объектҳои анатомӣ кор кардан; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯхбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.1.11. Фармокология

Тавсифи мухтасари фан	Фармакология илми биологӣ-тиббиест, ки таҳия, тавлид, таҳлил ва назорати сифати маводи доруворӣро меомӯзонад. Дар ин фан роҳҳои нигаҳдорӣ, гузаронидаин ва таснифи доруҳо низ омӯзонида мешаванд. Дар шакли васеъаш илм дар бораи маводҳои фаъоли физиологӣ.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд донад: - луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан доир шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро Тавонад: - интихоби ғояҳои асосии фанро дуруст қабул кардан; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - тавлиду таҳлили маводҳои доруворӣ - дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои фармакологӣ; Аз худ намояд: - мақсаду вазифаҳои фанни «Фармакология» - ро; - таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи фармакологияро; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро. - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил роҳҳои ворид намудани доруҳо ба организмро аз худ намояд.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбати инфиродӣ, корҳои лабораторӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

Wondershare PDFelement

2. БАХШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.2.1. Таълими асосҳои бемориҳои дарунӣ

Тавсифи мухтасари фан	Бемориҳои дарунӣ (терапия, бемориҳои дарунӣ) як соҳаи тиб буда, бо масъалаҳои этиология, патогенез ва зуҳуроти клиникии бемориҳои узвҳои дарунӣ, ташхиси онҳо, табобати ғайриҷарроҳӣ, пешгирӣ ва барқарорсозӣ машғул аст. Ба соҳаи терапия бемориҳои узвҳои нафаскашӣ (пулмонология), системаи дилу раг (кардиология), узвҳои меъдаю рӯда (гастроэнтерология), системаи пешоб (нефрология), бофтаҳои пайвандкунанда (ревматология) ва ғайра дохил мешаванд. Духтурон бо табобати ғайриҷарроҳии бемориҳои дарунӣ машғуланд. терапевт (интернист) номида мешаванд (аз дигар therapeutēs юнонӣ, ғамхор.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои бемориҳои дарунӣ донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - мазмуни мафҳумҳои гастроэнтерология - бемориҳои рӯдаи меъда, пульмонология - бемориҳои шуш, гепатология - бемориҳои ҷигар, нефрология - бемориҳои гурда, кардиология - бемориҳои системаи дилу рагҳо, гематология - бемориҳои хун ва узвҳои хунсоз, ревматология - бемориҳои бофтаи пайвандак, эндокринология - бемориҳои системаи эндокринӣ, гериатрия - табобати беморони солхӯрда, тибби варзишӣ - тағйироти патологӣ, ки ҳангоми варзиш ба амал меоянд, методҳои тадқиқотӣ ва ғайраҳо. 2. Донанд. - бемориҳои сироятӣ бемориҳое мебошанд, ки аз микроорганизмҳои патогенӣ ба вуҷуд меоянд; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои системаи дилу рагҳо; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои хун ва узвҳои хунсоз; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои системаи эндокринӣ; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои гурда; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои рӯдаи меъда. 3. Аз худ намоянд: - табобати беморони солхӯрда; - тағйироти патологӣ, ки ҳангоми варзиш ба амал меоянд; - бемориҳои бофтаи пайвандак; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.2. Ҷарроҳи умумӣ

Тавсифи мухтасари фан	Ҷарроҳии умумӣ як бахши ҷарроҳӣ мебошад, ки ба узвҳои холигоҳи шикам, аз ҷумла сурхрӯда, меъда, рӯдаи борик, рӯдаи ғафс, ҷигар, гадуди зери меъда, пуфак ва роҳи сафро ва аксар вақт ғадуди сипаршакл (вобаста ба имкониятҳои он) нигаронида шудааст. мутахассисон). Онҳо инчунин бо бемориҳои пӯст, сина, бофтаҳои нарм ва чурра мубориза мебаранд. Бахше на танхо ба муолича, балки инчунин ба ташхис, тадкики беморихо ва ихтилолхо ва пешгирии онхо нигаронида шудааст.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд донад: - луғату истилоҳои фанни мазкурро; - номгӯи мақолаҳоеро, ки доир ба ин фан доир шудааст; - номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; - номгӯи мавзӯҳои асосии фанро Тавонад:

Wondershare PDFelement

	- интихоби ғояҳои асосии фанро дуруст қабул кардан; - омода намудани амсилаҳои махсуси фанниро; - тавлиду таҳлили маводҳои доруворӣ - дарки дурусти мафҳум ва қонунҳои фармакологӣ; Аз худ намояд: - мақсаду вазифаҳои фанни «Фармакология» - ро; - назарияҳои асосии муҳаққиқони соҳаро; - таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси соҳаи фармакологияро; - истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро. - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил роҳҳои ворид намудани доруҳо ба организмро аз худ намояд.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ,проектор,тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сухбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.3. Таълими асосҳои бемориҳои кӯдакона

Тавсифи мухтасари фан	Бемориҳои кӯдакона як категорияи томи тиб мебошанд, ки як қатор бемориҳои сироятиро дар бар мегиранд, ки ба давраи кӯдакӣ хосанд. Бо вуҷуди ин, ин маҳдудият ҳеҷ гуна кафолат намедиҳад, ки беморӣ дар синни калонсолӣ рух намедиҳад. Тибби муосир тавсия медиҳад, ки эмгузаронии ҳатмиро риоя кунанд, гарчанде ки бисёре аз волидон то ҳол аз додани онҳо ба фарзандонашон худдорӣ мекунанд. Ҳама бемориҳои сироятии кӯдакона тавассути тамос бо бемор тавассути қатраҳои ҳавоӣ ё тамоси хонаводагӣ интиқол дода мешаванд. Дар баъзе мавридҳо, кӯдак метавонад сироят накунад, зеро антителоҳо аз модар гузаштанд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои бемориҳои кӯдакона донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - кадом сироятҳои кӯдакӣ маълуманд ва онҳо ба беморони хурд чӣ гуна таҳдид мекунанд? Ва дар бораи ин бемориҳо: - бемориҳои шадиди роҳи нафас; - сироятҳои рӯда; - менингит, мононуклеоз; - Табларзаи арғувонӣ; - сурхак; - Сулфаи кабуд ва ғайра; 2. Донанд. - аденоидҳо - ҷамъшавии бофтаҳои лимфоидӣ дар шакли бодомакҳо дар бинӣ; - антителоҳои секреторӣ (IgA) дар дохили бофтаи лимфоид ҷамъ мешаванд; - ихроҷи луобӣ ё чирк аз порчаҳои бинӣ; - сироятҳои музмин; - таъсири омилҳои хашмгин (нафасгирии дуди тамоку, чанги сохтмон, маводи кимиёвӣ ва ғ. аз ҷониби кӯдак); - эрозӣ. Шакли вазнинтари беморӣ. 3. Аз худ намоянд: - табобати бемориҳои кӯдакона; - шакли махсусан вазнини беморӣ, ки бо якбора бад шудани ҳолати кӯдак тавсиф мешавад; - хориш ва дард, ки ҳангоми ламс кардан ба узв ё пешоб кардан шадидтар мешавад; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

Wondershare PDFelement

ниҳоии таълими фан	

2.2.4. Бемориҳои дарунӣ

Тавсифи мухтасари фан	Бемориҳои дарунӣ (терапия, бемориҳои дарунӣ) як соҳаи тиб буда, бо масъалаҳои этиология, патогенез ва зуҳуроти клиникии бемориҳои узвҳои дарунӣ, ташхиси онҳо, табобати ғайриҷарроҳӣ, пешгирӣ ва барқарорсозӣ машғул аст. Ба соҳаи терапия бемориҳои узвҳои нафаскашӣ (пулмонология), системаи дилу раг (кардиология), узвҳои меъдаю рӯда (гастроэнтерология), системаи пешоб (нефрология), бофтаҳои пайвандкунанда (ревматология) ва ғайра дохил мешаванд.Духтурон бо табобати ғайриҷарроҳии бемориҳои дарунӣ машғуланд. терапевт (интернист) номида мешаванд (аз дигар therapeutēs юнонӣ, ғамхор.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои бемориҳои дарунӣ донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - мазмуни мафҳумҳои гастроэнтерология - бемориҳои рӯдаи меъда, пульмонология - бемориҳои шуш, гепатология - бемориҳои ҷигар, нефрология - бемориҳои гурда, кардиология - бемориҳои системаи дилу рагҳо, гематология - бемориҳои хун ва узвҳои хунсоз, ревматология - бемориҳои бофтаи пайвандак, эндокринология - бемориҳои системаи эндокринӣ, гериатрия - табобати беморони солхӯрда, тибби варзишӣ - тағйироти патологӣ, ки ҳангоми варзиш ба амал меоянд, методҳои тадқиқотӣ ва ғайраҳо. 2. Донанд. - бемориҳои сироятӣ бемориҳое мебошанд, ки аз микроорганизмҳои патогенӣ ба вуҷуд меоянд; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои системаи дилу рагҳо; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои хун ва узвҳои хунсоз; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои системаи эндокринӣ; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои гурда; - чи гуна бартараф намудани бемориҳои рӯдаи меъда. 3. Аз худ намоянд: - табобати беморони солхӯрда; - тағйироти патологӣ, ки ҳангоми варзиш ба амал меоянд; - бемориҳои бофтаи пайвандак; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.5. Педиатрия

Тавсифи мухтасари фан	Педиатрия илмест, ки хусусиятҳои заҳролудшавӣ ва бемориҳои бадани кӯдак, инчунин усулҳои табобат ва ҳифзи саломатии кӯдаконро меомӯзад. Вазифаи асосии педиатрия нигоҳ доштан ё баргардонидани ҳолати саломатии кӯдак (дар ҳолати беморӣ) мебошад, ки ба ӯ имкон медиҳад, ки иқтидори модарзодии ҳаётии худро пурра амалӣ созад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои педиатрия донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - кадом сироятҳои кӯдакӣ маълуманд ва онҳо ба беморони хурд чӣ гуна таҳдид мекунанд? Ва дар бораи ин бемориҳо: - бемориҳои шадиди роҳи нафас; - сироятҳои рӯда; - менингит, мононуклеоз; - Табларзаи арғувонӣ; - сурхак; - сулфаи кабуд ва ғайра;

	2. Донанд. - педиатрияи клиникӣ вазифаи асосии ташхис, табобат ва барқарорсозии марҳила ба марҳилаи кӯдаки беморро дорад; - педиатрияи илмӣ вазифадор аст, ки парадигмахоеро тартиб дихад, ки педиатрро дар кори амалии худ дар мархалаи хозира рохбарӣ мекунанд; - парадигма матритсаи интизомӣ, маҷмӯи дастовардҳои илмии аз ҷониби ҳама эътирофшуда мебошад; - педиатрияи экологӣ таъсири омилҳои табииро ба саломатии кӯдакон меомӯзад; - педиатрияи профилактикӣ як системаи тадбирҳое мебошад, ки ба пешгирии бемориҳо ва маъюбӣ мусоидат мекунанд. 3. Аз худ намоянд: - табобати бемориҳои кӯдакона; - шакли махсусан вазнини беморӣ, ки бо якбора бад шудани ҳолати кӯдак тавсиф мешавад; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.6. Бемориҳои сироятӣ

Тавсифи мухтасари фан	Бемориҳои сироятӣ як гурӯҳи бемориҳое мебошанд, ки дар натиҷаи воридшавии микроорганизмҳои патогенӣ (патогенӣ), вирусҳо ва прионҳо ба организм ба вуҷуд меоянд. Барои он ки микробҳои патогенӣ бемории сироятӣ ба вуҷуд оваранд, вай бояд вирулентӣ (захрнокӣ; вируси лотинӣ — заҳр) дошта бошад, яъне қобилияти бартараф кардани муқовимати бадан ва зоҳир кардани таъсири заҳролуд. Яке аз хусусиятҳои бемориҳои сироятӣ мавҷудияти давраи инкубатсия, яъне давра аз лаҳзаи сироят то пайдо шудани нишонаҳои аввалини клиникӣ мебошад. Давомнокии ин давра аз усули сироят ва намуди ангезанда вобаста буда, метавонад аз якчанд соат то якчанд сол давом кунад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои бемориҳои сироятӣ донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - рӯда (вабо, дизентерия, домана, сальмонеллез, эшерихиоз); - роҳҳои нафас (грипп, сил, дифтерия, сирояти аденовирусӣ, сулфаи кабуд, сурхак, мурғ); - "хун" (вараҷа, сирояти ВНМО); - бо механизмҳои гуногуни интиқол (инфексияи энтеровирус); - вирусӣ (грипп, парагрипп, сурхак, гепатити вирусӣ, сирояти ВНМО, сирояти ситомегаловирус, менингит); - бактериявӣ (вабо, вабо, дизентерия, сальмонеллез, стрептококк, сироятҳои стафилококкӣ, менингит) ва ғайраҳо. 2. Донанд. - бемориҳои сироятӣ бемориҳое мебошанд, ки аз микроорганизмҳои патогенӣ ба вуҷуд меоянд; - мубориза бар зидди ҳашароти зараррасон - нест кардани ҳашарот - интиқолдиҳандагони эҳтимолии сироят (хомӯшакҳо, шапушҳо); - баланд бардоштани муқовимати бадан ба гигиена ва тарбияи ҷисмонӣ; - гузаронидани ваксинаҳои пешгирикунанда; - тадбирҳои карантин; - табобати манбаи сироят. 3. Аз худ намоянд: - карантин маҷмӯи чораҳо барои пешгирии паҳншавии сироят мебошад; - безараргардонии ҷои истиқомат,; - муайян кардани тамос бо беморон, дур кардани иҷтимоӣ; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ

Wondershare PDFelement

Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.7. Дерматовенерология

Тавсифи мухтасари фан	Дерматовенерология (пӯстшиносӣ) як соҳаи тиб буда, бо ташхис ва табобати бемориҳои пӯст ва венерологӣ машғул аст. Венерология як бахши тиб мебошад, ки сироятҳои бо роҳи ҷинсӣ гузаранда ё бемориҳои бо роҳи алоқаи ҷинсӣ гузарандаро меомӯзад. Венерология (лотинӣ Venus, гениативӣ Veneris — Venus, дар румҳои қадим олиҳаи ишқ доштанд) илм дар бораи рафти табобат, пешгирӣ ва пешгирии бемориҳои бо роҳи алоқаи ҷинсӣ гузаранда мебошад. Венерология илм дар бораи бемориҳои сироятии системаи таносулии занона ва мардона мебошад. Пӯстшиносӣ як соҳаи тиб буда, сохтор ва фаъолияти пӯст ва замимаҳои он – мӯй, нохунҳо, инчунин луобпардаҳо, бемориҳои пӯст, замимаҳо ва пардаҳои луобпардаи он, усулҳои пешгирӣ ва табобати онҳоро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълимие, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд донад: -луғат ва истилоҳҳои фанни дерматовенерологияро; -номи китобҳои дарсиеро, ки аз ин фан таҳия шудаанд; -номгӯи мавзӯҳои асосии фанро. Тавонад -интихоби ғояҳои асосии фанни дерматовенерологияро дуруст қабул карданро; -омода намудани амсилаҳои махсуси фаннӣ -ташкил ва гузаронидани тадқиқотҳои дерматовенерология дар рафти машғулиятҳо; -дуруст натиҷагирӣ намудан аз хулосаҳои таҳқиқотӣ дерматовенерология; -дарки дурусти ва қонунҳои дерматовенерологияро омӯзад; -муайян намудани хусусиятҳои дерматовенерологиядар рафти фаъолият; -муайян намудани таъсири гурӯҳ ба шахс ва шахс ба гурӯҳ. Аз худ намояд: -мақсаду вазифаҳои фанни дерматовенерология; -назарияҳои асосии муҳаққиқони соҳа; -таърифҳо, мафҳумҳои асосӣ ва истилоҳоти махсуси дерматовенерология-истифодаи амалии методҳои тадқиқотии фанро
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Комютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, тахтаи синфӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии фан	Имтиҳон (тести компютерӣ)

2.2.8. Тибби судӣ

Тавсифи мухтасари фан	Тибби судӣ як соҳаи махсуси тиб мебошад, ки ба татбиқи донишҳои тиббӣ ва дигар донишҳои соҳаи илмҳои табиатшиносӣ барои эҳтиёҷоти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва адлия машғул аст. Тибби судӣ – илми махсуси тиб, низоми донишҳои илмӣ дар бораи қонуниятҳои пайдоиш, усулҳои ошкор, усулҳои таҳқиқ ва баҳодиҳии далелҳои тиббӣ, ки ҳамчун манбаи далел дар рафти тафтиш дар қонун хизмат мекунанд. Масалан, гузарондани экспертизаи судию тиббӣ на танҳо барои муайян кардани сабаби марги ногаҳонӣ ё пайдо кардани чинояткор, балки барои мукаррар намудани падарӣ, дараҷаи муносибатхо, муфассал тафтиш кардани хар гуна осори биологи ёрӣ мерасонад. Тибби судӣ як соҳаи тиб мебошад, ки системаи донишҳои илмӣ, усулҳои тадқиқот ва арзёбии экспертии далелҳо (объектҳо, равандҳо, падидаҳо) мебошад, ки дар асоси он масъалаҳои дорои хусусияти тиббию биологӣ дар фаъолияти мақомоти дахлдор ба вуҷуд меоянд. коркунони органхои

Wondershare PDFelement

	хифзи хукук дар рафти мурофиаи судӣ ва баъзе вазифахои конкретии нигахдории тандурустии амалӣ хал карда мешаванд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - аҳмияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифаҳои фанни тибби судиро донад; - хусусиятхои муайян кардани механизм ва таъини захмхо ба шахсони зинда, инчунин вазнинии зарари ба саломати расонидашударо; - пошидани хун ва доғҳоро барои муайян кардани аслиҳаи зарбазанӣ, хусусиятҳои зарба ва ҷойгиршавии ҷабрдида ва ҳамлакунанда; - осори пайдоиши биологиро дар сатҳҳои ҳуҷайравӣ ва зерҳуҷайравӣ; - осори пайдоиши биологиро дар сатҳи супраҳуҷайра; - муайянкунии рамзҳои генҳои инфиродии ҳуҷайравӣ барои муайян кардани дараҷаи робитаи байни шахсони алоҳида ва мансубияти осори биологӣ ба шахсони мушаххас. **Тавонад:** - азназаргузаронии ҷасадҳо дар ҳолатҳои марги зӯроварӣ; - экспертизаи судии ҷасадҳо ҳангоми гумонбарӣ ба истифодаи зӯроварӣ; - азназаргузаронии ҷабрдидагон, гумонбаршудагон, айбдоршавандагон ва шахсони дигар, инчунин экспертизаи судии тиббии шаҳрвандон барои муайян кардани хусусият ва вазнинии зарар ба саломатӣ; - азназаргузаронии далелхои шайъии пайдоиши биологӣ; - экспертиза оид ба парвандаҳои ҷиноятӣ ва шаҳрвандӣ; **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - мустақил бо асбобу объектҳои тиббӣ судиро кор кардан; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯҳбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.9. Тибби оилавӣ

Тавсифи мухтасари фан	Тибби оилавӣ, ки қаблан таҷрибаи оилавӣ буд, як ихтисоси тиббӣ мебошад, ки ба нигоҳубини ҳамаҷонибаи саломатии одамони синну соли гуногун бахшида шудааст. Мутахассисро духтури оилавӣ ё табиби оилавӣ меноманд. Дар Аврупо ин фанро одатан амалияи умумӣ ва табибро ҳамчун табиби умумӣ меноманд. Ин ном хусусияти куллии ин табақ ва инчунин решаҳои оилавии онро таъкид мекунад. Амалияи оилавӣ як бахши кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ мебошад, ки ба шахс ва оила аз ҳар синну сол, ҷинс, беморӣ ва узвҳои бадан нигоҳубини доимӣ ва ҳамаҷонибаи тиббӣ мерасонад. Табибони оилавӣ аксар вақт табибони ёрии аввалия мебошанд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: **Донад:** - аҳмияти шахсӣ (фардӣ) ва иҷтимоии касби худро дуруст дарк намояд; - вазифаҳои фанни тибби оилавиро донад; - давомнокӣ ва давомнокии мушоҳида; - кӯмаки аввалияи тиббии бисёрсоҳа; - муносибат ба оила ҳамчун воҳиди ёрии тиббӣ; - профилактика ҳамчун асоси фаъолияти духтур ва ҳамшираи шафқат; - масъулияти бемор, аъзоёни оилаи ӯ ва ҷамъият барои нигоҳ доштан ва беҳтар намудани саломатӣ. **Тавонад:** - муносибатҳо дар системаи табиби оилавӣ (ҳамшираи шафқат) - муҳити

Wondershare PDFelement

	иҷтимоӣ-экологӣ; - профилактика ҳамчун асоси фаъолияти духтур ва ҳамшираи шафқат; - муносибат ба оила ҳамчун воҳиди ёрии тиббӣ; - азназаргузаронии далелҳои шайъии пайдоиши биологӣ; **Малака пайдо намояд:** - мавзӯъҳои гуногунро таҳлил карда хулосаи зарурӣ барорад; - истифодаи компютер проектор ва шабаки интернет.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, сӯҳбати инфиродӣ ва кори хатӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.10. Бемориҳои сироятии кӯдакона

Тавсифи мухтасари фан	Бемориҳои сироятӣ як гурӯҳи бемориҳое мебошанд, ки дар натиҷаи воридшавии микроорганизмҳои патогенӣ (патогенӣ), вирусҳо ва прионҳо ба организм ба вуҷуд меоянд. Барои он ки микробҳои патогенӣ бемории сироятӣ ба вуҷуд оваранд, вай бояд вирулентӣ (заҳрнокӣ; вируси лотинӣ — заҳр) дошта бошад, яъне қобилияти бартараф кардани муқовимати бадан ва зоҳир кардани таъсири заҳролуд. Яке аз хусусиятҳои бемориҳои сироятӣ мавҷудияти давраи инкубатсия, яъне давра аз лаҳзаи сироят то пайдо шудани нишонаҳои аввалини клиникӣ мебошад. Давомнокии ин давра аз усули сироят ва намуди ангезанда вобаста буда, метавонад аз якчанд соат то якчанд сол давом кунад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои бемориҳои сироятии кӯдакона донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - кадом сироятҳои кӯдакӣ маълуманд ва онҳо ба беморони хурд чӣ гуна таҳдид мекунанд? Ва дар бораи ин бемориҳо: - бемориҳои шадиди роҳи нафас; - сироятҳои рӯда; - менингит, мононуклеоз; - табларзаи арғувонӣ; - сурхак; - сулфаи кабуд ва ғайра; 2. Донанд. - антителоҳои секреторӣ (IgA) дар дохили бофтаи лимфоид ҷамъ мешаванд; - ихроҷи луобӣ ё чирк аз порчаҳои бинӣ; - сироятҳои музмин; - таъсири омилҳои хашмгин (нафасгирии дуди тамоку, чанги сохтмон, моводи кимиёвӣ ва ғ. аз ҷониби кӯдак); - эрозӣ, шакли вазнинтари беморӣ. 3. Аз худ намоянд: - табобати бемориҳои кӯдакона; - шакли махсусан вазнини беморӣ, ки бо якбора бад шудани ҳолати кӯдак тавсиф мешавад; - хориш ва дард, ки ҳангоми ламс кардан ба узв ё пешоб кардан шадидтар мешавад; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.11. Анестезиология ва реаниматология

Тавсифи мухтасари фан	Анестезиология як соҳаи тибби клиникист, ки усулҳои муҳофизати бадан аз осеби ҷарроҳӣ ва оқибатҳои он, инчунин аз ихтилоли патологӣ, ки бевосита дар натиҷаи бемории ҷарроҳӣ ба вуҷуд омадаанд, тавассути назорат кардани функсияҳои ҳаётан муҳими бадан ҳангоми ҷарроҳӣ ва дар давраи бевоситаи пас аз ҷарроҳӣ омӯхта мешавад.

Wondershare PDFelement

	Реаниматсионӣ (реаниматсионӣ) як фанни назариявӣ мебошад, ки бозёфтҳои илмии он дар реаниматсия дар клиника истифода мешаванд ё аниқтараш илме, ки намунаҳои марг ва эҳёи баданро меомӯзад, то усулҳои муассиртарин барои табобати беморихо пешгирӣ ва барқарор кардани функсияҳои ҳаётан муҳими бадан.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои **а**нестезиология ва реаниматология донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - анестезиология ба умумӣ ва махсус тақсим мешавад: - ҷароҳати ҷарроҳӣ таъсири шадид ба бадан буда, боиси фишори амалиётӣ - тағйироти патофизиологӣ мегардад; - таъмини бехатарии бемор дар ҳама марҳилаҳои табобати ҷарроҳӣ тавассути пешгирӣ ё кам кардани аксуламали бадан ба осеби ҷарроҳӣ; - соҳаи манфиатҳои илмии реаниматсия равандҳои патофункционалӣ мебошад; - ҳангоми марг, ҳолати терминалӣ ва барқарорсозии функсияҳои ҳаётан муҳим ба амал меоянд; - ду дараҷаи реаниматсия вуҷуд дорад: реаниматсияи асосӣ ва махсусгардонидашуда. 2. Донанд. - анестезиологияи умумӣ асосҳои назариявии анестезияи умумӣ ва маҳаллӣ, омодагӣ ба наркоз, усулҳои анестезия, клиникаи наркозӣ, физиологияи патологии вайрон кардани функсияҳои ҳаётан муҳим, ки ҳангоми ҷарроҳӣ ва наркоз ва усулҳои табобати онҳо мебошанд; - анестезиологияи хусусӣ интихоби анестезияро вобаста ба хусусиятҳои ҳолати бемор ва дахолати ҷарроҳӣ баррасӣ мекунад; - арзёбии функсияҳои ҳаётан муҳими беморон дар шӯъбаи эҳёгарӣ, инчунин машварати духтурони дигар шӯъбаҳо; - таъин кардани доруҳо ва воситаҳои инфузия, ҳисоб кардани вояҳо, таъмини дастрасии маъмурияти онҳо. - таъмини равшании роҳи нафас (интубатсия, вентилятсияи сунъии шуш). 3. Аз худ намоянд: - дар ҳоле, ки ҷарроҳ нишондодҳоро барои ҷарроҳиро муайян мекунад, анестезиолог муқобил нишондодҳоро ба он муайян мекунад; - интихоби усули бехавфтарини наркоз бо назардошти синну сол, вазъи саломатии бемор; - муоинаи пас аз ҷарроҳии бемор, агар лозим бошад; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.12. Бемориҳои ҷарроҳӣ

Тавсифи мухтасари фан	Ҷарроҳӣ як соҳаи тиб мебошад, ки бемориҳои шадид ва музминро меомӯзад, ки бо усули оперативӣ (ҷарроҳӣ) табобат карда мешаванд. Ҷарроҳӣ яке аз соҳаҳои қадимтарини тиб мебошад. Қадимтарин усули ҷарроҳӣ, ки барои он далелҳо мавҷуданд, трепанатсия аст, ки дар он сӯрох ба косахонаи сар парма карда ё харошида мешавад ва ба ин васила матери дураро мекушоянд, то мушкилоти саломатии марбут ба фишори дохили косахонаи сар ва дигар бемориҳоро муолиҷа кунад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои бемориҳои ҷарроҳӣ донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - барқарор кардан ё иваз кардани узвҳои осебдида – протези рагҳо, клапанҳои сунъии дил; - мустаҳкам кардани ҳалқаи чурра бо торҳои синтетикӣ;

	- кам кардани ҳаҷм ва майдони дахолат ба бадан - мини-дастрасӣ, техникаи лапароскопӣ, ҷарроҳии рентгении эндоваскулярӣ, инчунин ҷарроҳии молекулавӣ.; - амалиётхои таъчилиро хангоми аник кардани ташхис ва тайёрии бемор ба чаррохӣ мавкуф гузоштан мумкин аст ва ғайраҳо. 2. Донанд. - омода кардани бемор ба ҷарроҳӣ; - барқарорсозии бемор пас аз ҷарроҳӣ; - таъмини дастрасии ҷарроҳӣ (буридани пӯст ё луобпарда); - табобати ҷарроҳии узв, барқарорсозии тамомияти бофтаҳои ҳангоми ҷарроҳӣ вайроншуда. 3. Аз худ намоянд: - тарзи табобати бемориҳои нуқсонҳои модарзодии дил; - тарзи табобати бемориҳои ҷарроҳии кӯдакона; - тарзи табобати бемориҳои перфорацияи бачадон, абсцесси субдиафрагматикӣ, нуқсонҳои бадастомадаи дил, захми сӯрохшуда, дарди хоб ва ғайра; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.13. Онкология

Тавсифи мухтасари фан	Онкология як соҳаи тиб буда, варамҳои бад ва бадсифат, механизмҳо ва шаклҳои пайдоиш ва инкишофи онҳо, усулҳои пешгирӣ, ташхис ва табобати онҳоро меомӯзад. Бемориҳои онкологӣ системавӣ буда, ба ин ё он роҳ ба тамоми узвҳо ва системаҳои инсон таъсир мерасонанд. Шаклҳо ва вариантҳои зиёди ҷараёни саратон мавҷуданд. Гарчанде ки беморон аксар вақт ташхиси онкологиро ҳамчун ҳукми қатл қабул мекунанд, на ҳама варамҳои ашаддӣ ба марг оварда мерасонанд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои онкология донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - бартарафсозии ҷарроҳӣ (ҷарроҳӣ) варам ва / ё метастазҳо: - ҷарроҳии паллиативӣ (масалан, бартараф кардани роҳи нафас ё монеаи меъдаю рӯда дар варами ғайримуқррарӣ); - радиатсияи варамҳо ва метастазҳо бо радиатсияи ионизатсиякунанда; - химиотерапияи ситостатикӣ ва/ё ситотоксикӣ ва ғайра. 2. Донанд. - иммунотерапия барои ҳавасмандкунии иммунитети зидди тумори худи бадан; - табобати гормоналӣ барои варамҳои ба гормон ҳассос ва / ё ба гормон вобаста; - табобати мақсаднок ин табобати варамҳо бо доруҳое мебошад, ки бевосита ба ҳуҷайраҳои мақсаднок таъсир мерасонанд; - табобати саратон, ба монанди истифодаи иловаҳои парҳезӣ (масалан, буттамева акай, селен, витамини С, амигдалин, чойи сабз), самаранокии собитшударо надорад. 3. Аз худ намоянд: - ташхиси саратонро ҳамчун ҳукми қатл; - ҳар як одам дар бадан мунтазам ҳуҷайраҳои саратон ва микротуморҳоро инкишоф медиҳад.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

Wondershare PDFelement

2.2.11. Акушерӣ ва гинекологӣ

Тавсифи мухтасари фан	Акушерӣ як соҳаи тиб ва байторӣ буда, равандҳои физиологӣ ва патологии дар бадани зан ва мутаносибан духтаронро вобаста ба ҳомиладорӣ ва ҳомиладорӣ, ҳангоми таваллуд ва давраи баъди таваллуд омӯхта, инчунин усулҳои нигоҳубини акушериро таҳия мекунад. Пештар, акушерӣ нигоҳубини навзодро дар бар мегирифт, ки ҳоло ба неонатология ҷудо карда шудааст. Гинекология як соҳаи тиб буда, бемориҳоеро меомӯзад, ки танҳо ба бадани зан хос аст, пеш аз ҳама бемориҳои системаи репродуктивии занона. Гинекология бештар бо акушерӣ алоқаманд аст, ки падидаҳои бадани занро бо ҳомиладорӣ ва таваллуд, аз лаҳзаи ҳомиладорӣ то охири давраи баъди таваллуд меомӯзад; инчунин ба ҷарроҳӣ ва дигар сохахои тибби амалӣ, касалихои асаб, дарун ва гайра наздик аст;
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои акушерӣ ва гинекология донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - илми акушерӣ набояд як қисми терапия ё ҷарроҳӣ ҳисобида шавад: - омузиши акушерӣ мавчуд будани клиникаи махсусро талаб мекунад; - таърихи акушерӣ умуман бо таърихи тиб зич алоқаманд аст; - гинекология бо урология, эндокринология, педиатрия ва бемориҳои дарунӣ алоқаманд аст; - гинекологияи муосир ба дастовардҳои муосир дар омӯзиши анатомия, гистология, физиология, биохимияи бадан ва махсусан системаи репродуктивӣ такя мекунад; 2. Донанд. - акушерка — корманди миёнаи тиб, мутахассиси акушерӣ, ки ба занони ҳомиладор ва занон ҳангоми таваллуд (ҳангоми таваллуд) кумак мерасонад; - расонидани ёрии аввалини акушерӣ ва гинекологӣ; - омода кардани асбобҳо барои қабули мутахассис; - дар замони муосир дар гинекология чунин усулҳои инструменталии тадқиқот, аз қабили гистеросальпингография, колпоскопия, гистероскопия, лапароскопия, томографияи магнитии резонансӣ, ултрасадои узвҳои коси кос ва ғадудҳои ширӣ, зондкунии бачадон, биопсияи эндометрия ва гарданаки бачадон истифода мешаванд. 3. Аз худ намоянд: - кӯмак ба духтур ҳангоми муоинаи зан; - Барои ташхиси диагностикии деворахои маҳбал ва қисми маҳбали бачадон, колпоскоп ва оинаҳои маҳбал истифода мешаванд; - Сатҳи даруниии бачадон бо гистероскоп тафтиш карда мешавад; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.15. Оториноларингология

Тавсифи мухтасари фан	Оториноларингология як бахши тиб ва ихтисоси тиббӣ буда, дар ташхис ва табобати патологияҳои гӯш, гулӯ, бинӣ ва сару гардан равона шудааст. Ҷудошавии оториноларингология ба як фанни мустақил дар миёнаҳои асри 19 оғоз ёфт. Асоси иттиҳодия ягонагии анатомию топографии ин узвҳо, муносибати физиологӣ ва функсионалии онҳо буд. Маълумоти асосӣ дар бораи бемориҳои гӯш, гулӯ ва бинӣ аллакай аз табибони қадим дастрас буд. Онхо усулхои гуногуни муоличаро хеле бомуваффакият ба кор бурданд, баъзеи онхо хануз хам ахамияти худро гум накардаанд.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ

Wondershare PDFelement

Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои оториноларингология донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - ЛОР бемориҳои се узвро якбора табобат мекунад, зеро ин узвҳо дар робитаи зичи физиологӣ ҳастанд: - бо худи хамин сабаб касалихои ин узвхо, хусусан касалихои сирояткунанда аксар вакт табобати комплексиро талаб мекунанд; - Он чизе, ки духтури ЛОР табобат мекунад, вайроншавии тамоми узвҳои ЛОР - яъне нафаскашии душвори бинӣ, ихтилоли бӯй, шунавоӣ дорад ва ғайра. 2. Донанд. - отоларинголог (ЛОР) табибест, ки ба пешгирӣ ва табобати бемориҳои гӯш, бинӣ ва гулӯ; - Ихтисораи ЛОР аз калимаи "ларингооторхинолог" гирифта шудааст. Калимаи «отоларингология» маънои «илми гӯш, бинӣ ва гулӯ»-ро дорад; - табобати тонзиллитҳои шадид (тонзиллит) - илтиҳоби шаклҳои лимфоидии ҳалқаи перифарингалӣ (аксар вақт бодомакҳои палатин илтиҳоб мешаванд); - табобати фарингит - илтиҳоби пардаи луобпардаи ва бофтаи лимфоидии ҳалқ. 3. Аз худ намоянд: - ҷароҳатҳои бинӣ, гӯш, ҳалқ, аз ҷумла хориҷ кардани ашёи бегонаро аз узвҳои ЛОР (ки аксар вақт кӯдакони хурдсол дар он ҷо мемонанд) табобат мекунад; - бемориҳои ЛОР, асосан бемориҳои сироятии роҳҳои болоии нафаскашӣ; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

2.2.16. Офталмология

Тавсифи мухтасари фан	Офтальмология як соҳаи тиб буда, чашм, анатомия, физиология ва бемории онро меомӯзад, инчунин усулҳои табобат ва пешгирии бемориҳои чашмро таҳия мекунад. Офтальмология дар замонҳои қадим пайдо шудааст. Ном ва симои Пени Анх Ирӣ, яке аз табибони бемориҳои чашм, ки дар миёнаҳои ҳазораи 2 пеш аз милод дар Миср зиндагӣ мекард, дар санги мазор кандакорӣ шуда, то имрӯз боқӣ мондааст. Офтальмолог (окулист) табибест, ки ба ташхис, табобат ва пешгирии бемориҳои чашм ихтисос дорад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ, КМДРО, КМД
Забони таълим	Тоҷикӣ, русӣ
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Ҳангоми таълими фанни асосҳои офталмология донишҷӯён бояд: 1. Маълумот дошта бошанд: - вазнинии мушкилоти биниш душвор аст - қисми муҳими ҷаҳони атроф барои шахс мавҷудияти худро қатъ мекунад: - пешгирии кисман ва пурра аз даст додани биниш - ин кори духтури чашм аст; - нигоҳи кӯдак, бар хилофи назари калонсолон, доимо тағйир меёбад; - миопия - нуқсони визуалӣ, ки дар он тасвир ба пеши чашми ретина нигаронида шудааст ва шахс объектҳои дурро равшан дида наметавонад ва ғайра. 2. Донанд. - Офтальмологияи педиатрӣ барои омӯзиши хусусиятҳои ин тағирот ва патологияҳои алоқаманд пешбинӣ шудааст; - дурбинӣ - нуқсони визуалӣ, ки дар он тасвир дар паси чашми чашм нигоҳ дошта мешавад ва шахс ашёҳои наздикро равшан намебинад;

	- маҷмӯи линзаҳои озмоишӣ бо чаҳорчӯбаҳои озмоишӣ ва лавозимот; - проектори аломати автоматӣ бо лавозимот. 3. Аз худ намоянд: - ташхиси офталмологиро донад; - ҷадвалҳо барои муайян кардани дарки ранг; - роҳ, усул, воситаҳои омӯзиши таърихи беморон.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбатӣ инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ компютерӣ)

Wondershare PDFelement